

DIRVA

Nr. 91 Rugpiūtis-August 9, 1963 Cleveland, Ohio

Maskvos sutartis ir Lietuva

ISKILMINGAS MASKVOS SUTARTIES PASIRAŠYMAS ISPILDĖ J. F. DULLES SAMPROTAVIMUS APIE TOKIOS SUTARTIES NAUDĄ SOVIETAMS. — TA PROGA PRISIMINTINA, KAD IR LIETUVA TUREJO NEPUOLIMO SUTARTĮ SU SOVIETAIS, KURI TARNAVO TIK TAM, KAD SUMAŽINUS JOS BUDRUMĄ. — TO PATIES SOVIETAI SIEKIA IR DABAR. — PIRMOJI JŲ KLASTINGOS POLITIKOS AUKA: DR. P. GRIGAITIS.

Vytautas Meškauskas

Kai radijas pranešė apie Maskvos sutarties pasirašymą, kai ta proga šampanas ten liejosi upėmis, aš skaičiau John Foster Dulles žodžius, parašytus 1959 metų žiemą:

"Kadangi sovietai nori (atominų bandymų draudimo) sutarties, nebūtų sunku sudaryti tokią, kuri gerai atrodytų iš pirmo žvilgsnio. Mes galėtumėm ją pripildyti komplikuotom diplomatinėm frazėm... ir ją pristatyti pasauliui kaip didelį laimėjimą taikos naujais. Visa tai galėtų atpalaiduoti įtampimą pasaulyje, atgaivinti tarptautinį pasitikėjimą ir išrinkti respubliką prezidentu 1960 metais.

Mes to nedarysime. Jei mes pasirašytumėm tokį paketą su sovietais, tai iššauktų nepaprastą spaudimą sumažinti mūsų apsigynimą, karių skaičių bei jų apginklavimą. Ir mes turėsime tik rusų žodį, kad jie darys tą patį. Mūsų NATO, SEATO ir kitos sąjungos atsidurs dideliu pavojui, gal net visai neteks prasmės. Ir rezultate, po kelių metų, mes tapsime nejudančiu taikiniu (sitting duck) komunistams, kurie galės griebti ten, kur jaus, kad tam atėjo laikas."

Pirmieji pranešimai iš Maskvos sudaro įspūdį, kad einama lygiai tuo pačiu keliu, kurį išpranašavo vėlionis J. F. Dulles. Aš jau seniau nurodžiau, jog prezidentui toji sutartis reikalinga asmeniškai, kad artėjančių rinkimų proga užsidėjęs "taikos išgelbėtojo" aureolę, tačiau kaina, kurią jis nori sumokėti už išsilaikymą

4 metus Baltuose Rūmuose yra per didelė. Ne jam asmeniškai, bet jo rinkikams, jei įvykių raida eis Dulles numatyta kryptimi. Žinoma, čia galima būtų pasakyti, kad dabar laikai pasikeitė: beveik kiekvienas amerikiečių laikraštis savo "editorialuose" tuo reikalu rado reikalo priminti, kad sovietai iš savo su amerikiečiais pasirašytų 53 sutarčių sulaužė viso 50! Bet ir tai žinant, dauguma aiškintojų nori tikėti, kad sovietai nori nuoširdesnių santykių su Vakarais. Ne dėl geros širdies, bet daugiau dėl pavojaus iš kiniečių pusės.

Dėl tokio samprotavimo galima būtų pasakyti, kad santykiai tarp kinų ir sovietų niekada nebuvo nuoširdūs dėl tos paprastos priežasties, kad Kinija Maskvai buvo per didelis kasnis, kad jį suvirškintus, kaip kitus savo satelitus. Faktinai, kinų-sovietų santykiai gerokai pairo jau 1959-60 metais, kada sovietai nutraukė kinams bent kokią paramą. O de facto atominų bombų bandymo sustabdymas jau egzistavo prieš šią sutartį. Už tai galima pasidaryti tik vieną išvadą: sovietams šioji sutartis buvo reikalinga tik tam, kad legalizavus esamą padėtį ir paruošus atmosferą naujai agresijai.

Kaip tik šioje vietoje verta prisiminti Lietuvos pamoką. Ne tik ji, bet ir visi jos kaimynai turėjo nepuolimo sutartis su Sovietų Sąjunga. Tokia pat sutartis tarp Sovietų Sąjungos ir Vokietijos buvo sudaryta prieš pat 2 Didįjį karą, kad vokiečius paska-

tinus jį pradėti. O sutartis su Lietuva ir kitais kaimynais buvo tik tam reikalinga, kad sumažinus jų budrumą. Tai buvo meškerė ant kurios buvo pagauti sovietų maži kaimynai. Užtat pikta, kad tokia pat meškerė pasirodė tinkama ir galin-gom Jungtinėm Amerikos Valstybėm, išnaudojant tą momentą, kada jų prezidentui skubiai reikalinga "taika" priešrinkiminei propagandai. Dėl tos aplinkybės administracija daro viską, kad kiekvieną, kuris drįsta suabejoti tos sutarties naudingumu Amerikai, pristatytų kaip taikos priešiną -- "a Public Enemy of Peace!" Kokias pragaištingas pasekastes turi tokia propaganda, geriausiai įrodo pavyzdys iš mūsų pačių gyvenimo.

Kai Dirva savo vedamuoju įspėjo apie gresiantį pavojų, dr. P. Grigaitis pasirodė esąs pirma tokios propagandos aukla. Jis šoko aiškinti:

"Šnekėti be faktų ir įrodymų, svarstant tokį svarbų dalyką, kaip tautos ateities klausimas, nėra atsakomųjų žmonių darbas."

Neseniai, besiginčydamas su vienu savo skaitytoju, jis gynė ir F. D. Rooseveltą, teigdamas, kad tas nepripažino Lietuvos pagrobimo, visai užmiršdamas, kad tik F. D. Roosevelto politikos dėka Sovietų Sąjunga ne tik laimingai pergyveno karą, bet po jo išėjo į galingiausių valstybių eiles. J. F. Kennedy, atrodo, baigia įgyvendinti Roosevelto idealą -- paversti Sovietų Sąjungą savo partneriu. Jei tai įvyks, Lietuvos užgrobimo nepripažinimas bus tik greitai ištrinamas anachronizmas. Yra faktas, kad Lietuva galės būti tik tada nepriklausoma, kai jos didieji kaimynai atsiskais savo apetitų ir neteks savo jėgos. Už tai lietuviai gali džiaugtis tik tuo, kas sovietus silpnina, o ne stiprina. Ir pačių Jungtinių Amerikos Valstybių interesai reikalauja to paties, būtent, sovietų silpninimo kiekviena proga.

AMERIKOS ARMIJOS 'PARUOŠTIS' KRIZEI

JAV armijos generalinis inspektorius Joseph A. Campbell savo pranešime kongresui liepos 31 d. nurodė, kad 1961 metais, Berlyno krizės metu, JAV armijos vienetas, vadinamas Strateginiu Armijos Korpu, buvo visiškai neparuoštas kautynėms. Generalinio inspektoriaus žodžiais, "patenkinamas sprendimas" dar nebuvo rastas ir šių metų kovo mėnesį.

Pranešime nurodoma, kad Berlyne stovinčiam amerikiečių kariuomenės kontingentui duotieji tankai, įvairių rūšių autovežimiai net patrankos ir kiti ginklai didžiąja dalimi nebuvo tinkamai naudoti, o atatinamų dalių pataisy-

Dailininkas-diplomatas ANTANAS LIUTKUS, gimęs 1906 m. Leckavoj, Mažeikių apskr., nuo 1936 m. Lietuvos pasiuntinybės Prancūzijoje attachė ir sekretorius, kaip dailininkas viešumoje pirmą kartą pasirodė 1945 m. prancūzų moderniojo meno parodoje Niojeje. Tais pat metais buvo priimtas į prancūzų dailininkų sąjungą ir tapo nuolatinio jos metinių parodų dalyviu. 1954 m. surengė savo atskirą parodą Paryžiuje Breteau galerijoje. Parodos katalogui įvadą parašė garsusis meno kritikas A. Flament, Renoiro ir Bonnardo draugas, rašęs įvadą pirmajam Utrillo parodai. Jis pažymėjo, kad A. Liutkus atvykęs iš Europos šiaurės ir įsikūręs Viduržemio pajūryje, sugebėjo iš naujo atskleisti šio pakraščio gamtos pirminį gaivališkumą. Žurnalas Arts A. Liutkų charakterizuoja energingu ir originaliu kolo-ristu. Antanas Liutkus savo peizažuose daugiausiai vaizduoja Viduržemio pajūrį, virpantį gyvenimo džiaugsmu, ir kalnus, alsuojančius laukine didybe. Nuotraukoje dail. Antanas Liutkus Notre Dame katedros bokšte Paryžiuje. Plačiau apie A. Liutkaus kūrybą 5 psl.

Duokit laisvę arba mirtį...

Gyvename pavojingą laikotarpį, bene pavojingiausią, kokį pasaulis kada yra turėjęs, nors ir vien dėl to, kad dvi pasaulio galybės turi nepaprastus naikina-muosius ginklus. Šis faktas, kiek jis bebūtų nemalonus, yra kiekvieno sąmoningo žmogaus mintyse.

Ta proga kyla klausimas, ar žmonija sutinka šį faktą taip, kaip jis privalėtų būti suiktas? Ar iš to fakto daromos reikiamos išvados?

James A. Farley, buvęs prezidento Roosevelt kabineto narys, 8 metus demokratų partijos pirmininkas, žinomas, kaip politinė asmenybė, Readers Digest liepos mėn. numeryje pasirodė savo kalbos, pasakytos Executives' Club Chicagoje, santrauka, kurioje jis primena amerikiečiams... "medžiagą iš kurios jie pagaminti". Jau savo kalbos įžangoje jis

prabyla, kad --

"Dieną ir naktį Kremlius propaganda dirba, kad palaužus amerikiečių pasipriešinimo valią. Ir, nelaimė, yra geros valios amerikiečių, kurie nenoromis tai propagandai pagalbsti. Jie aiškinasi, kad šiuo pavojingiausiu metu reikia begalinės atydos. Tai teisybė. Bet yra didelis skirtumas tarp atydos ir bėgimo į krumus."

J. A. Farley toliau šaukiasi istorijos paramos, kad įrodžius, ką amerikiečiai, daugelis jau kapuose, darė pavojaus ir rimto momento atvejais. Pavyzdžiai yra skaitlingi, einą nuo kankiniais pasižymėjusios Bunker Hill iki Taravos pragaro. Tų kovų idėja randama Patrick Henry nemirtingame posakyje: "Duokit man laisvę, arba mirtį".

J. A. Farley, tai parafrazuodamas, sako:

"Jei nori būti amerikietis, būk pasiruošęs kaip toks ir žūti."

J. A. Farley, paneigdamas nuolatinis Kremlius postringavimus apie amerikiečių minkštavališkumą, apie jų pasižventimą vien tik laisvam ir nevaržomam asmeniškam gerbimui, tuos kaltinimus atmeta vien tik primini-mu Amerikos pionierių istorijos.

Jis taip pat paneigia nesibaigiančius Rusijos plepalus apie amerikiečių norus užvaldyti pasaulį. Ir, kaip jis sako, pati Rusija suteikia faktų tiems kaltinimams paneigti. O kas ją išgelbėjo nuo nacių okupacijos, kai ji buvo besubyranti? Amerika nieko neprašė atsiliginant, O Amerikai turint aiškų atominį

ginklų monopolį, kas gi sūdlė nusiginkluoti? Sovietų Sąjunga užtrenkė tam pasiūlymui duris. Precedento neturinčiu aktu, Amerika išleido 60 milijonų dol. kitoms pasaulio tautos pagalbei.

Ne kas kitas, o Sov. Sąjunga siekia užvaldyti pasaulį. Jau dabar ji turi užvaldžiusi beveik bilijoną žmonių, kurie gyvena savo laikų penktojoje laisvės valstybėje.

Eidamas toliau, J. A. Farley atkreipia savo tautiečių dėmesį ir reikalauja didesnio jų budrumo vien jau dėl to, kad nors pastaruoju metu komunistai ir nebežygiuoja taip triumfalai, tačiau jie nesiliauja varžoje bet kokią ginklą, pradedant melniais žodžiais, baigiant teroru.

"Žemėlapiui rodo, kad nemes, bet komunistai artėja į mus su karu. Kiekvieną kartą mums stengiantis disanguoti, jie artėja prie mūsų namų. Dabar jie randasi prie mūsų slenkščio."

Baigdamas, J. A. Farley ragina savo tautiečius atviromis akimis žvelgti į pavojų ir į riziką, ir mestą iššūkį sutikti ryžtingai. Ir prezidentas, anot jo, turėtų pajusti ryžtingesnę savo tautos pasitikėjimą šiuo taip rizikingu metu, kad jis, kaip jo pirmtakūnai, galėtų drąsiau išreikšti tautos valią.

TRUMPAI

* SUKILĖLIŲ INVAZIJA HAITI PREZIDENTO DUVALIER REŽIMUI NUVERSTI susilaukė tokių atvejais įprastų priešingų komunikatų. Jei pirmomis dienomis buvo skelbiama, kad šiaurinė Haiti dalis jau užimta sukilėlių, dabar vyriausybės skelbiama, kad iš Dominikų respublikos įsiveržusi sukilėlių grupė užėmusi tik kelis pasienio postus.

Tiek sukilėlių, tiek ir vyriausybės "karinės jėgos" skaičiuojamos keliais šimtais karių.

Haiti vyriausybė įteikė pakartotinus skundus JTO Saugumo Tarybai dėl pavojaus jos saugumui, invaziją vykdant iš Dominikų respublikos. Tuo tarpu Amerikos Valstybių Organizacijų komitetas renka duomenis, kiek teisybės įvairiuose tvirtinimuose ir kiek čia kalta kaimyninė Dominikų respublika.

* PREZIDENTO KENNEDY GIMINĖJ YRA TIEK DAUG VAIKŲ. kad ponai Jacqueline Kennedy šią savaitę susilaukus sūnaus, iškilio problema, kokį vardą jam suradus, kad nesikartotų su kurio nors pusbrolio vardu.

Šiandien ir rytoj

BULGARIJOS kolchozininkai pralinksėjo. Prieš ketelį metų vyriausybė nusavino jų žemes ir suvarė į kolchozus, dabar besivystant ūkinei krizei ir gresiant badui, visų nustebeimui Bulgarija net pralenkė Lenkiją kolchozų reformoje.

Aišku, valstiečiai dar negalės pasitraukti iš kolchozų, bet jie gaus daugiau laisvės. Naujasis potvarkis leis kolchozininkams auginti privačiame žemės sklype, kuris jiems buvo paliktas ne didesnis kaip 0,2 ha, po vieną karvę, jautį (Bulgarijoje jaučiai naudojami darbams vietoj arklių) du veršius, dvi kiaušles ir paršiukų. Vištų ir triušių auginimas neribotas. Bet kas svarbiausia šiame potvarky, kolchozininkai gaus leidimą naudotis kolchozo neapdirbtomis žemėmis ir ta teisė bus perleidžiama jų įpėdiniams.

Be to dar numatoma, kad kolchozų traktorai galės būti naudojami apdirbant tuos privačius sklypus...

Tai beveik revoliucija komunistinėje ideologijoje.

★

POTVARKIO svarbumas dar tame, kad kituose komunistiniuose kraštuose daroma priešingai. Čekoslovakijoje kolchozininkams uždrausta rinkoj pardavinėti savo darbo vaisių. Jie viską privalo atiduoti valstybės kooperatyvui. Rytų Vokietijoje iš kolchozininkų atimti net ir privatūs sklypeliai. Kazakstane vieno kolchozo vadovybės nariai buvo griežtai nubausti už tai, kad kolchozininkams leido privačiai pasireikšti nedirbamoje kolchozo žemėje.

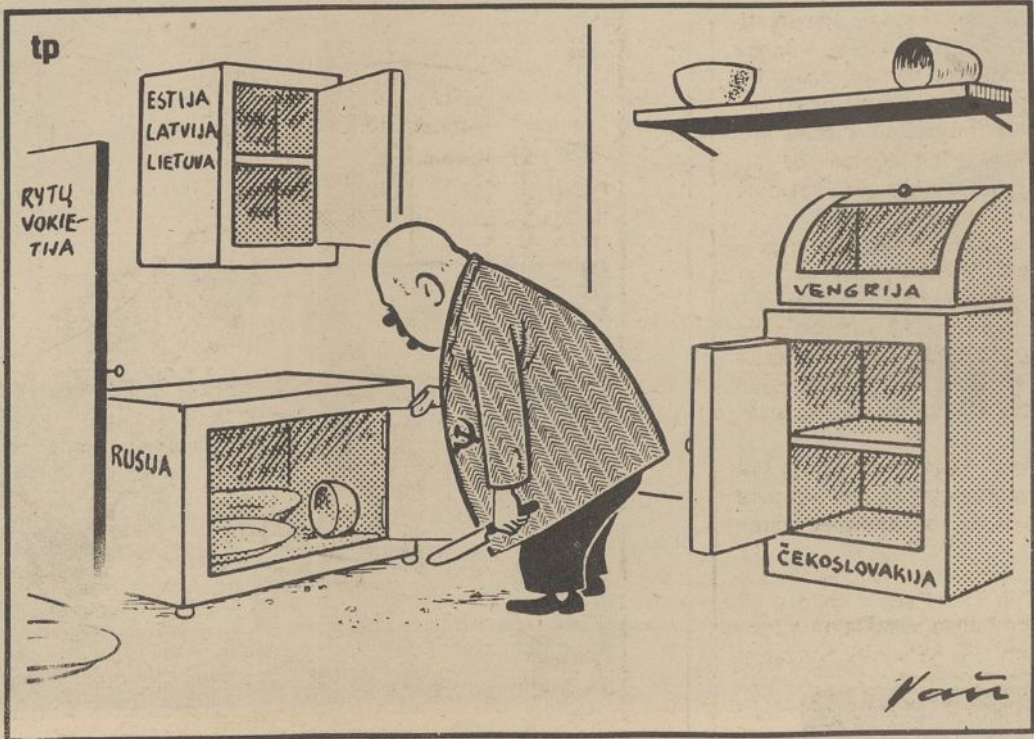
Bet Bulgarija padarė kitaip. Aišku, dėl ideologinių priežasčių negalėjo kolchozo žemę grąžinti valstiečiams, nes tai reikštų viešą prisipažinimą, kad komunistinė sistema bankrutuoja. Tačiau bulgarų planas aiškus. Kolchozai negali apdirbti savo žemę ir dalina kolchozininkams, kurie privačiai dirba ir naudojami jos vaisiumi. Tas smukdo kolchozus ir atsiranda daugiau neapdirbamos žemės, kuri savo keliu vėl dalinama kolchozininkams...

Aišku, ši bulgarų "žemės reforma" laikoma paslapy, kad nesužinotų kitų komunistinių kraštų kolchozininkai, nes pas juos atsirastų noras pasipriešinti ten esamai komunistinei sistemai...

★

KAUNE įvykusiame kolchozų pirmininkų suvažiavime Jurgis Baltušis teiraujasi savo draugo iš Kėdainių kolchozo: -- Koks pas jus šiais metais bus bulvių derlius? -- Ne koks! Pas mus net doryphorai (bulvių parazitai) dvesia badu!...

(vg)

- Su ta prakeikta sistema namuose nėra ko valgyti!...

KAIP VEIKIA NUSIKALTIMŲ SINDIKATAS

Kriminalinių nusikaltimų pagrindis paskyres 100,000 dolerių atlyginimą tam, kuris nužudys Joseph Valachi -- vieną iš gėsterių, kuris "prabilo".

Valachi, sėdintis federaliniame kalėjime už žmogžudystę, priklausė vadinamai Mafijai -- visą Ameriką apimančiai gėsterių organizacijai, kurios metinis "uždėris" siekia 40 milijonų dolerių. Jo liudijimas specialiam teisingumo ministerijos komitetui, kaip sakoma, suteikęs pirmą aiškų žvilgsnį į sindikato struktūrą ir veiklos metodus.

Šiuo metu Valachi laikomas nežinomoje vietoje, stiprioje federalinių organų apsaugoje; jis yra pasižadėjęs liudyti teisme prieš savo buvusius bendrininkus.

BAIMĖ PASKATINO PRABILTI

Kriminalinio sindikato atidengimas prasidėjo prieš metus, kai už narkotikų pardavinėjimą nužudė Joseph Valachi Atlanto federaliniame kalėjime 1962 birželio 22 užmušė kitą kalinį.

Iš karto atrodė, kad tai būtų eilinio "kalėjimo incidento". Pats Valachi kalėjimo vadovybei aiškino, kad jį ištikęs "aptemimo priepuolis". Bet vėliau, kylant jame vis didesnei baimėi dėl savo gyvybės, jis pasiprašė susitikimo su tais valdininkais, kurie jį buvo tardę po suėmimo 1959 metais.

Jau tada federalinių įstaigų valdininkams buvo pasisekė iš jo išpešti šiek tiek informacijų apie narkotikų kontrabandą iš užsienių. Dabar paaiškėjo, kad jis galys papasakoti kiek platesnę istoriją.

Paaiškėjo, kad jis kitą kalinį užmušė iš baimės -- jam jau buvo žinoma, kad pagrindis, tardamas jį "bendradarbiavus" su federaliniu narkotikų biuru, buvo nutiesęs mirtį, ir jam pasirodė,

kad tas kalinys buvęs išmugėliuotas kalėjimant tam sprendimui įvykdyti.

Teisingumo ministerija tuoj sudarė specialų tyrinėjimų komitetą, ir taip per metus išryškėjo eilė dalykų, kurių anksčiau federalinės įstaigos nepa-

žvairios gėsterių grupės, buvo minimas gėsterių sindikatas "Mafijos" vardu. Bet konkrečių duomenų federalinės įstaigos neturėjo, nes kiekvienas narys, patekęs į teisingumo organų rankas nekalbėdavo; mat kiekvienas yra priėmęs "kraujo priesaiką":

Dažnas įvykis Amerikos gatvėse... Raketierių sąskaitų suvedimas.

jėgė išaiškinti. Paaiškėjo, kad nusikaltimų sindikatas per metus "padarė" 40 milijonų dolerių -- sumą, siekiančią dešimtą dalį viso federalinio biudžeto, ir iš tų pinigų papirkinėjama gana daug viešosios tarnybos valdininkų, politikų, vykdoma infiltracija į legalų biznį ir darbo unijas.

"MŪSŲ DALYKAS"

Jau anksčiau buvo žinomos

"Prabilisui - žiusiui" -- ir tos priesaikos griežtai laikėsi ne tiek iš ištikimybės, kiek iš baimės, nes sindikato ranka pasiekdavo visur.

Iš Valachi rekvizitų išaiškėjo, kad organizacija savo tarpe naudoja kitą vardą -- "Cosa Nostra", kas reikštų "Mūsų Dalyką". Ji sudaro nepaprastai gerai organizuotą nusikaltimų tinklą, turi griežtas veiklos taisykles, aiškiai nustatytus rajonus ir t.t. Daugelį išryškėjusių dalykų FBI tebelauko paslaptį.

Pats Valachi sindikatui priklausė nuo 1930 metų. Pradėjęs "šautuvininko" pareigomis, vėliau perėjo į "lažybų biznį", o jau II Pasaulinio karo metu federalinėms įstaigoms buvo žinomas, kaip "stambi figūra" narkotikų kontrabandoje. Pagaliau sugautas, 1960 metais buvo nužudytas 15 metų kalėjimo.

Cosa Nostra yra padalinta į vienetus, vadinamus šeimomis, kurių kiekviena kontroliuoja atskirą rajoną. Tos šeimos veikia Bostone, Buffalo mieste, Chicagoje, Clevelande, Detroite, Kansas City, Philadelphijoje, Pittsburghe ir San Francisco mieste. "Pelninę" rajonai, kaip Miami ir Las Vegas, nepriklauso jokiai šeimai -- tai "atviros vietos", kur kiekviena šeima gali laikyti savo narius ir vystyti veiklą. "Šeimos" viršininkas žinomas "Capo" vardu. Jis turi eilę padėjėjų, kurie valdo būrius, vadinamus "regima". Būrius sudaro "kareiviai". Nariais priimami vien tik italai.

DIDYSIS LIZDAS -- NEW YORKE

Apie trečdalis Cosa Nostra narių yra New Yorque. Ten veikia penkios "šeimos". Valachi išvardijo visų jų viršininkus. Tie penki vyrai buvo žinomi policijai, kaip žymūs gėsteriai, tačiau jų tikrosios pareigos nebuvo ži-

Vlado Jakučio ir Onos Mašiotaitės dabar gyvenančių Australijoje, vestuvės 1935 m. Šilvėnų dvare netoli Anykščių. Nuotraukoje tarp svečių matyti: Br. Balutis, K. Šakenis, J. Urbšys, J. Mašiotas, O. Mašiotienė, E. Jakutienė, J. Aleksa, E. Volteris, L. Daukša, V. Stanišauskas, A. Vienuolis-Žukauskas, A. Zmuidzinavičius.

Žinios iš viso pasaulio

* GEN. DE GAULLE, kalbėdamas spaudos atstovams Paryžiuje apie derybas Maskvoje, išsireiškė, kad tai tęsinys Jaltos konferencijos, nusprendusios Rytų Europos likimą. Be to, tos derybos vyksta tarp anglosaksų ir sovietų, europiečiams nedalyvaujant. Prancūzija neisianti į jokią sandėrį, sudarytą be jos pritarimo.

De Gaulle pareiškimai ypatingu palankumu buvo sutikti Vak.

nomos. Visi jie prisidengė legaliais užsiėmimais importo, gamybos ar nekilnojamo turto prekybos srityse.

Vienas iš jų, Vito Genevese, kurio naudai dirbo Valachi, dabar sėdi kalėjime už narkotikų kontrabandą, bet pavaldiniai jo taip bijo, kad nedrįsta užimti jo vietą. Jis valdo "šeimą" iš kalėjimo, tuo pat metu reikalaudamas Aukščiausio Teismo pakeisti sprendimą. Prieš kelerius metus, klausiamas Senato tyrinėjimų komisijoje, ar nesijaudinąs, žudydamas žmogų, jis pareiškė: "Vengiu atsakyti, kad atsakymas neinkriminuotų manęs."

Kitas Cosa Nostra bosas New Yorque yra Joseph Bonanno, pravardžiuojamas Joe Bananas. Jo oficiali rezidencija yra Tuscon, Ariz., mieste ir jis vaizduoja sėkmingai besiverčiantį nekilnojamo turto agentą. Trečiasis, Carlo Gambino, yra unijū ir darbų santykių "patarėjas". Ketvirtasis hierarchijoje, nors ir seniausiai veikiantis, yra Thomas Luchese (Three-Finger Brown). Penktasis, Joseph Profaci, mirė vėžiu, valdęs "šeimą" Brooklyne 30 metų. Jo laidotuvis praeitais metais vyko pagal gėsterių tradicijas: gėlių vainikais buvo užverstos visos automobiliai. Manoma, kad jo pėdiniu liko svainis Joseph Magliocco.

(Bus daugiau)

Vokietijoje, kur pagrįstai baiminamasi Rytų Vokietijos statuso iškilimu naujose derybose. Ir ne jie vieni sutinka su Prancūzijos prezidento išvada, kad -- "kas įvyko Maskvoje, rodo, kad JAV politika neatitinka mūsų politikai."

* JAV KONGRESO KOMISIJA ištyrusi kylančių pašalpoms sumų nepaprastą išsipitimą, rado: 1) kad vien 1963 metų kovą mėn. beveik 5 mil. dolerių teko šeimoms, kurioms pagal įstatymus pašalpos nepriklausė;

2) kas penktas žmogus iš 100 pašalpas gavo neteisėtai.

* GEN. CHARLES DE GAULLE norėdamas ir ateityje išlaikyti tvirtą Prancūzijos ir Vak. Vokietijos santarvę, kancleriui Adenaueriui atsistatydinus numato šalia ambasadoriaus durti specialų pasiuntinį, kuris turėtų dėti "jauno" premjero (66 m. amžiaus Ludvigo Erhardo) politiniusėjimus. Tuo specialiu pasiuntiniu numatomas ištikimas de Gaulle draugas ir žymus prancūzų politikas Maurice Schumann.

* BRANDUOLINIŲ GINKLŲ PAJĖGUMO IŠVYSTYMAS yra tiek toli pažengęs, kad jis jau nebeamatuojamas mums įprastais megatonais, bet reikėjo surasti naują terminą -- teratona, kad nustatyti pvz., 1 trilijono tonų TNT pajėgumą. Taigi, peržengta ne tik megatono (1 mil. tonų), bet ir gigatono (1 bilijono tonų) riba.

* RYŠIUM SU BRANDUOLINIŲ GINKLŲ BANDYMŲ SUVARŽYMU Maskvos sutartimi, nema-loniausių klausimų iš spaudos žmonių susilaukė JAV atstovas tai sutarčiai praversti Harrimanas. Jau ne kartą išgirdęs klausimą, ar ta sutartis nebus tokia pat bevėrė, kaip ir ankstyvesnės su Kremlium sudarytos ir nevykdytos sutartys, jis tik piktai atsakė, jog tai esą būdingi pusiau informuoti žmonių klausimai.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

Darytas senojo pasaulio būdu

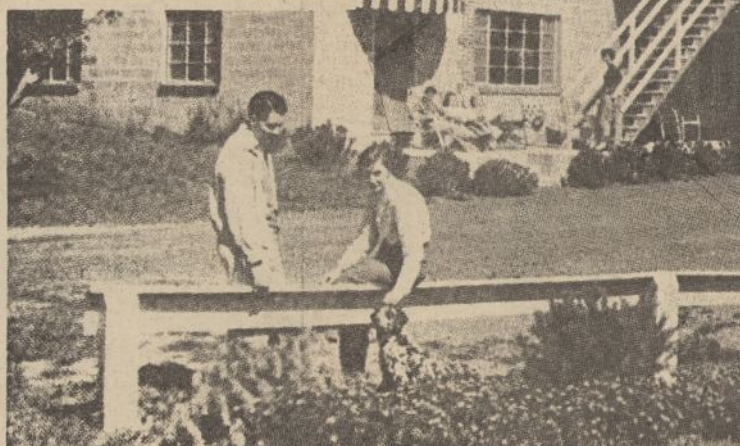
**BAVARIAN'S
BEER**

International Breweries, Inc., Covington, Ky.

DABAR JAU VIETINĖMIS KAINOMIS

ECHO VALLEY

Lietuviai savininkai
ELENA ir JULIUS GARMAL
Visus malonius kviečia atvykti
Iš anksto kreiptis:
ECHO VALLEY
ECHO LAKE, PA.
Tel. (Area 717) 424-1920.

Nuolaidos: organizacijoms, stovykloms, suvažiuojantiems.

LIETUVIŠKA VASARVIETĖ

ATIDARYTA ISTISUS METUS.

**DZIAUGSMAS — POILSIS IR RAMYBĖ
POCONO KALNUOSE.**

Kur vakar dienos malonumai — tampa rytdienos maloniais prisiminimais...

Puikūs ir patogūs kambariai su televizija, radijo ir voniomis, arba atskiri nameliai.

Modernus baras, didelis maudymosi baseinas ir ežerėlis, 20 akrų miško, visokiausias sportas vasarą ir žiemą, šokiai ir geras lietuviškas maistas.

DIRVA ★★ ★
THE FIELD

The Lithuanian Newspaper Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio. 44103

Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

GERBŪVIO IR IDEALIZMO SANKRYŽOJE

Dr. George Katona, Michigano Universiteto profesorius, pa-
neigdamas kai kurių JAV istorikų ir sociologų pesimistines min-
tis dėl amerikiečių galimo skendimo materialinių gėrybių ir mate-
rializmo bangose, This Week magazine rašo:

"Taip kaip Amerikos laisvės idealai pasklido po pasaulį, taip
sklinda ir gero gyvenimo idealai... O kas svarbiausia, komunisti-
nės valstybės nėra nuo jo apsaugotos. Didesnis ir didesnis parei-
kalavimas kasdien naudojamų prekių ryškus Rusijoje -- ir kuo jis
didesnis, tuo geriau."

... Ir kai ilgesnėje perspektyvoje istorija atsituks į mūsų
amžių, išryškės, kad Amerika lygiai tiek pat prisidėjo prie žmoni-
jos gyvenimo lygio pakėlimo, kiek laisvės idėjų atradimui."

Tai vėl paralelė, kuri labai ryškiai atsispindi ir lietuvių visu-
meninio gyvenimo eigoje. Mums materializmas buvo ir yra lyg koks
keiksmas, lyg mes be materialinių gėrybių galėtume ir gyventi
ir kovoti ir kultūrines vertybes kurti.

Grįžtant į netolimą praeitį, daugelis gi atsimename, su kokia
panieka jaunoji intelektualų karta, atėjusi į mokslo centrus, žūrėjo
į miesčioniją, kurioje vyravo svetimo kraujo prekybininkai ir ama-
tininkai. Materializmas buvo beveik sinonimu nihilizmui, paneigian-
čiam dvasinių vertybių reikšmę, tiek daug lėmusią valstybei atsi-
statant. Valstybės atstatymas, vėl gi, atrodė priklausęs vien nuo pa-
sišventimo ir kraujo aukos. Valstybės ekonominis gerbūvis neturėjo
to pripažinimo, kuris buvo skiriamas humanitaristiniams auklėjimuisi,
dvasinių tautos vertybių iškelimui. Tų dviejų būtinų ir svarbių ele-
mentų sandėris atrodė neįmanomas.

Ir taip vadinamasis materializmas dar ir šiandien yra žodis,
vartojamas kam nors papiekti, ką nors neigiamo visuomeniniame
gyvenime išreikšti.

Neatsižvelgiant į tai, fondus steigiamė, apie lietuvių namų sta-
tybas kalbame, rinkliavos vyksta nepaliaujama grandine, kad tik...
sumąžinus mūsų tautiečių perdidelį kišenių išsipūtimą, kad išgel-
bėjus juos nuo tos nelaimingos materializmo ligos!...

Materializmas nelygus idealizmui. Kaip yra ribos jam, yra
ribos ir idealizmui. Kaip yra idealistinių pavyzdžių, yra jų materia-
linio gyvenimo srityse.

Gi kalbant apie mūsų gyvenimiškuosius idealus, kažin ar šiandien
bekalbėtume apie fondus, apie priemonių sutelkimus mūsų laisvės
kovai ir kultūrinės lietuviybės išlaikymui, jei tebestovėtume eilėje lau-
kiant UNRRA žirniėnės.

Idealizmas nedingsta materialiniame gerbūvyje. Lygiai, kaip jis
nedingo Petro Vileišio, Dr. Jono Basanavičiaus ir kitų pasiturinčių
mūsų veikėjų kišenėse, nedingsta jis ir šiandien. Idealizmo ir ma-
terializmo lygsvaroje šiandien ir išsilaiko mūsų visuomeninis ir kul-
tūrinis gyvenimas. Jei gi svarstyklės pakrypstą į materializmo pu-
sę, gal kaip tik todėl, kad jo reikšmės nemokame įvertinti dedant
pagrindus idealistiniams planams įgyvendinti. (J.Č.)

KUR GERIAUSIA PAILSĖTI PER ATOSTOGAS

GARSIAME CAPE COD — OSTERVILLE, MASS. KU-
RORTE PRIE ATVIRO ATLANTO PRIVATAUS PLIA-
ŽO, PUŠŲ PAVĖSXYJE GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE
VASARVIETĖJE

JANSONŲ VILOJE

"AUDRONĖ"

87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass.
Tel. (Area 617) 428-8425

- Graži vila ir erdvūs kambariai.
- Privatus 2 akrų pušynas — parkas.
- Šiltos Golfštromo srovės atviros jūros plažas vos 7 min. pečioms.
- Rami aplinkuma — daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Geras ir sveikas lietuviškas maistas ir malonus patar-
navimas.

ATIDAROMA NUO BIRŽELIO MĖN. 15 D. IKI
RUGSĖJO 15 D.

Lietuviai savininkai Dr. Eduardas ir Marija
Jansonai visus malonias kviečia atvykti
praleisti atostogas.

Poeto profesija nepelninga... Bernardas Brazdžionis, kuris yra žurnalo Lietuvių Dienos redaktorius, kartu yra ir linotipininkas...

DRAMATINIAI BRAZDŽIONIO POEZIJOS ASPEKTAI

VACYS KAVALIŪNAS

Poezija kyla iš kūrėjo šir-
dies -- pectus est quod poetas
facit, iš jo dvasios gelmių. Ta-
čiau jokia poezija nėra galima
tuščioje bedaitėje erdvėje. Kad
ji gimtų, reikalinga poetinė erd-
vė -- medžiaginė aplinka, nes
poezija yra dviejų pasaulių --
poeto sielos ir išorinės realy-
bės -- kontakto, jų gilų ir in-
tymių santykių vaisius.

Išorinis pasaulis fizine ir
chemine savo struktūra yra ob-
jektus, tačiau kiekvieno poeto
jis matomas, jaučiamas ir per-
gyvenamas skirtingai -- indivi-
dualiai. Šis individualybės prin-
cipas, tur būt, ir yra tai, kas
verčia abejoti teorijomis -- Tai-
ne'o, Walzel'o ir kit., pretenduo-
jančiomis moksliniu tikslumu
nustatyti kūrėjo ir jo kūrybos
charakterį.

Tur būt, niekad nebus atsa-
kytas klausimas, kodėl vienas kū-
rėjas savo kūryboje tesiremia tik
žeme -- išorine medžiagine ap-
linka, kitas gi pro šio pasaulio
daiktus jaučia, mato ir girdi ki-
tų -- dvasinių realybių atgar-
sius, kodėl vienam pasaulis at-
siskleidžia garsais, kitam spal-
vomis, ar vitaliniu ritmu. Kon-
krečiau, kodėl pvz. Aukos tau-
rės autorius St. Santvaro toki
paprasti ir nuoširdūs santykiai su
Dievu, kodėl K. Bradūno Morėnų
ugnyse toks gilus mistinis jaus-
mas, suliejąs į vieną gamtinį ir
antgamtinį elementus, kodėl Vi-
ludienio sodų autoriaus pasau-
lis, apie kurį čia kiek daugiau
kalbėsime, atsiskleidžia drama-
tiškai.

Pasaulio vizija, pagrindinė sa-
vo poezijos tema -- žmogaus sam-
prata ir jo pozicija, pagaliau for-
ma -- nuo kosminės dramos sce-
nos struktūros ligi žodžio ir jo
ritmo -- Brazdžionis yra drama-
tiškiausias mūsų poetas.

Kosmogoninis eilėraštis Ir ta-
rė Viešpats atskleidžia pirmąją
ir pagrindinę Brazdžionio dra-
matinės pasaulio vizijos sceną.
Jau pats šios scenos sukūrimas

yra dramatinis. Išoriniai čia do-
minuoja dinaminis elementas: žo-
dis, judesys, tapsmas, ir visa
įjungiama į amžiną laiko srovę:

Ir tarė Viešpats: Teesie! Ir

tapo

Šviesa, diena, dangus ir

žemė.

Praėjo metai — Jis gyvybę

lapo.

Jis amžių qžuolo ir peteliškės

lemia.

Gi pačia giliąja prasme visa
čia susieta su pačios kūrybos
principu ir esme -- amžinuoju
žodžiu, kuris kartu yra ir pa-
grindinis veiksmo dramos ele-
mentas. Gilus dramatinis šio ei-
lėraščio charakteris ypač iš-
ryškėja, palyginus jį su ta pačia
tema parašytu Rigvedos pasau-
lio sukūrimo himnu (Hymn of
Creation) --: "Nebuvo tada nei
būties, nei nebūties, nei oro, nei
dangaus virš jo..." į kur dvelkia
nirvaniška ramybė ir vos junta-
mas slinkimas iš nieko į būtį.

Didingas kosminės scenos
centre yra žmogus -- savo svar-
bumu pagrindinė Brazdžionio po-
ezijos tema. Šis žmogus nėra bi-
linis priešžaltinės koegzistenci-
jos sublogiu Adomas idilinėje ro-
jaus gamtos aplinkoje. Brazdžio-
nio žmogus įžengia į pasaulio
dramos sceną su sunkiomis ir gi-
liomis egzistencinėmis proble-
momis: būties ir mirties ir ke-
lio tarp dangaus ir žemės.

Žmogus jau pačia savo prigim-
timi yra dramatiškas žemės sce-
nos personažas. Būties ir mir-
tis -- du giliausia prasme prie-
šingi momentai susiduria jo sie-
loje, ir jis, žmogus, yra plėšo-
mas nenugalimo egzistencinio
troškimo gyventi ir neišvengia-
mos mirties. Tačiau ypač žmo-
gus yra dramatiškas krikščioniš-
koje sampratoje. Dramatiškas
savo efemeriškoje kelionėje tarp
žemės ir dangaus. Nuodėmės nu-
sviestas į begalines tolimas nuo

savo Kūrėjo ir polinkio į blogį
tempiamas į juodas gelmes, iš
vienos pusės, ir metafizinis il-
gesys amžinojo Žodžio, iš kitos,
yra du priešingi -- dramatiniai
pradai jo sieloje. Žemiški žings-
niai į blogį ir gėrį nepasibaigia
čia, bet nuaidi į amžinybę. Nuo-
dėmė, nors ir nepriklausydama
būties kategorijai (M.J. Schee-
ben, The mysteries of christia-
nity), ir yra pagrindinė metafizi-
nio žmogaus nerimo priežastis.

Šiuo vidiniu nerimu pažen-
lintas Brazdžionio žmogus, ke-
liauja per pasaulį, atskleisda-
mas įvairius savo dvasios bruo-
žus -- farizėjišką Izaako mal-
doje, kur jis "su nuodėme nu-
duoda gerą, be nuodėmės -- blo-
gą ir negerą", ar nuoširdų nu-
sidėjęlį ir girtuoklį mūrininką
eilėraštyje Ką sakė mūrininkas
Jėzui tą naktį.

Nors žemiškos kelionės paba-
goje ir yra ištistos kryžiaus
rankos per nebūties bedugnę, ta-
čiau Brazdžionio žmogus yra gi-
liai dramatiškas, ir jo kelionė lai-
ko prasme prasidėjusi metaisto-
riniuose toliuose ir nusitęsianti
metageografinės srities, yra lydi-
ma metafizinio nerimo, egzis-
tenciškai susieto su jo likimu.

Trečiasis dramatinis Braz-
džionio poezijos aspektas yra jos
forma. Brazdžionis labai dažnai
vartoja dialogą, kuris savo es-
me yra dramatinis. Dialogą, kre-
ipimąsi, sušukimą ir kitus dra-
minius pradus randame dauge-
lyje žinomų Brazdžionio eilė-
raščių: Ką sakė mūrininkas Jė-
zui tą naktį, Neregio elegijoje,
Paskutiniame pasmerkto miriop
žodyje ir kit. Gal būt, pats dra-
matiškiausias Brazdžionio eilė-
raštis savo dinamika, šviesos
ir tamsos momentais, dangaus
ir žemės dialogo aidais, ritmu
ir net kai kuriais daug kartų pa-
sikartojančiais garsais yra Vieš-
paties žodžio atėjimas į žemę,
kurio reikšmę taip pabrėžia Mi-
lašius savo filosofijoje (Les Ar-
canes):

A. LIUTKUS

Žaibo nudegintas medis ties bedugne.

MOTUZO DROŽINIAI

Vyt. Brazilio straipsnį "Ta-
lentingas savamokslis skulpto-
rius Stasys Motuzas" (Dirva Nr.
84) papildant, noriu pasakyti, kad
mano ir kelių asmenų, mačiusių
Stasio Motuzo lietuviškus droži-
nius, nuomone, tie drožiniai yra
meniškos vertės. Tų drožinių 44
gabalai yra atsiųsti šiuo adresu:

Dr. Juozas Motiejūnas c/o Dr.
Frank Jaras Highland Animal
Hospital, 9308 Wicker Park Blvd.
Highland, Ind. Telefonas: TEmple
8-2878.

Minėti drožiniai atsiųsti par-
duoti kuriai nors lietuviškai or-
ganizacijai ar muziejui. Droži-
nius galima apžiūrėti bet kada,
išskyrus kai kuriuos sekmadien-
nius po pietų.

Važiuojant automobiliu iš Chi-
cago, geriausia važiuoti 90 ir
94 keliu iki susikirtimo 6 ir 41
South kelių. Nuo kryžkelės, pa-
važiauvus 41 South, tik 0,8 mylios.

Dr. J. Motiejūnas
Highland, Ind.

Tamsoj užmigo kedrai,

tamarisai,

Tamsoj pabudo mirštantis

žmogus

Ir tapo kūnu Žodis

Viešpaties didysai,

Ir žemėn nužengė dangus.

— — —

"In terra pax..." pro

griausmą balsas tarė,

"In terra pax..." atsiliepė

kalnai...

Pačioje pabaigoje norėtusi su-
stoti prie pirmojo Vidudienio so-
dų eilėraščio Vynuogių rinkimas.
Pati eilėraščio antraštė mūsų
sieloje sukelia ramų ir saulėtą
vaizdą. Pirmasis eilėraščio pos-
mas -- išorinė realybė, kurios
optinis vaizdas perkertamas ir su-
stabdomas žodžiu "daina", susie-
jančiu gamtos vaizdą su žmogumi:

Ir vėl ateina vynuogių

rinkimo

Derlinga ir didi saulėgrąžos

diena.

Ir vėl skliautus, kaip senas

vynas, ima skelti

Daina.

Refrenai (jie čia vartojami pir-
mine -- skaldančia gamtos vaizdą
reikšme) laipsniškai savo pras-
me kyla ir dramatiškai stip-
rėja: daina, ruduo, metai: Ir vėl
ateina širdžiai mano laikas --
ruduo... Ir atiduodu amžiams ką
nešiojau -- metus.

Pirmame ir antrame eilėraš-
čio posme kartojami "ir vėl"
primena priešingą Piligrimų "Ir
niekad niekad atgalios". Ir paga-
liau šis saulėtas peizažas tary-
tum bėga priešinga amžino ir
negrįžtančio žmogaus kelio kryp-
timį ir pabrėžia jo vidinį ir eg-
zistenciškai dramatinį charakte-
rį gliu disonansu.

Aplamai Brazdžionio poezija
savo didinga kosmine erdve, savo
pagrindine tema ir pagaliau for-
ma ir žodžiu, kuris, J. Mari-
tain'o teigimu (Situation de la
poésie), nėra tik ženklas, bet ir
objektas, yra giliai dramatiška.
Tačiau, iš kitos pusės, joje yra
kažkas artimo, nuoširdaus, žmo-
giško -- ji parašyta širdim.

BLEZDINGĖS PRIE TORRENSO

J. J. Bachuno išleista kny-
ga apie lietuvių įsikūrimą
Pietų Australijoje.

Knygą redagavo PUL-
GIS ANDRIUSIS ir VLA-
DAS RADZEVICIUS.

Gausiai Australijos lietu-
vių gyvenimo vaizdais iliūs-
truota ir turininga knyga
artimai supažindina mus su
toli atsidūrusių brolių įsi-
kūrimo vargais, jų veikla.

Knygos kaina --
2 dol. Užsakykite per Dir-
vą!

Ekonominio gyvenimo aktualijos

MOKESČIŲ PLANAVIMO KLAUSIMAIS

Sakoma, kad šiandien Amerikoje pasidaryti milijonieriumi nebeįmanoma, nes pasiekus tam tikrą pajamų lygį, mokesčiai ima augti greičiau už pajamas. Taip blogai, žinoma, nėra, bet norint turėti sau vieną milijoną dolerių pajamų, reikia uždirbti virš dviejų milijonų dolerių. O vistik žmonės sugeba ir tai pasiekti. Neseniai mokesčių įstaigos paskelbtais daviniiais, 1961 metais JAV buvo net 398 tokie pavieniai asmenys, neskaitant bendrovių. Atseit, vis dar įmanoma pasidaryti turtingu.

Bet mokesčiai vistiek nepaprastai aukšti. Tvirtinama, kad kitose valstybėse net karo metu nemokami taip aukšti mokesčiai, kaip čia, Amerikoje, taikos metu. Nenuostabu, kad čia yra išsivysčiusi kitose šalyse mažiau žinoma pramonės šaka -- ieškojimas legalių mokesčių sumažinimo būdų, taip vadinamas mokesčių planavimas.

Apsukrus mokesčių mokėtojas, jei ir negali sumažinti savo mokesčio, yra patenkintas galėdamas mokesčio mokėjimo malonumą nukelti vėlesniam laikui. Kas tuo laimima? Mažų mažiausia, tai reiškia beprocentinę paskolą iš valdžios. Užlot mokėjęs pinigus šiandien, pilietis turi teisę metus

ANDRIUS MACKEVIČIUS

ar net keletą metų tuos pinigus naudoti savo nuožiūra, daugiau ar mažiau produktingai. Reikia atminti, kad jau nuo pat antrojo pasaulinio karo pabaigos, JAV gyventojai kantriai laukia mokesčių tarifų sumažinimo. Atseit, nukėlimas mokesčio ateitin gali atnešti ir labai konkrečių sutaupų.

Šiemet šios viltys iš naujo sužibo, prezidentui paprašius mokesčių tarifus sumažinti. Kongreso parengiamoji komisija jau baigia svarstyti 1963 metų mokesčių įstatymo projektą. Beabejoj, dar bus padaryta visa eilė pataisymų bei pakeitimų, taip kad šiandien dar neįmanoma pasakyti, kam ir kiek tas įstatymas atneš palengvinimų. Tačiau beveik tikra, kad mokesčių tarifai bus sumažinti.

Netikslu yra manyti, kad tik turtingesniems asmenims ar įmonėms apsimoka rūpintis mokesčių planavimu. Tiesa, smulkesniam mokesčių mokėtojui planavimo sutaupytoji suma gali būti per maža, kad pateisinti plano vykdymo pastangas. Tačiau ir įmonėje būtų klaidinga tikintis sumetimus paaukoti mokesčių

planavimo tikslams, kitaip sakant, negalima leisti kad uodega šunį vizgintų. Laimai, pakankamai dažnai mokesčiai ir tiksliai tiksliai nesikryžiuoja. Imkim pavyzdžių pilietį, kuris ketina parduoti savo namą. Mokesčių įstatymas skiria paties mokesčių mokėtojo gyvenamą namą nuo nuomojamo namo. Net jei tai būtų vienas dviejų butų namas, mokesčių skaičiavimo reikalams tai du atskiri objektai. Kaip žinome, pelnas, gautas parduodant savo gyvenamą namą, yra neapmokestinamas, jei vienų metų bėgyje, prieš ar po pardavimo, mokesčių mokėtojas apsigyvena kitame name, nupirkame ar pasistatytame, ir jei naujojo namo kaina yra ne mažesnė už senojo namo pardavimo kainą. Tačiau šis pelnas nėra dovanojamas. Naujojo namo kaina, mokesčių skaičiavimo reikalams, yra sumažinama neapmokestintojo pelno suma. Atseit, kada nors pardavus dabar nupirtąjį namą, gali dar tekti deklaruoti didesnę pelną.

Kas atsitinka, jei savo gyvenamas namas tenka parduoti su nuostoliu. Skriauda! Nuostolis yra mokesčių mokėtojo. Jokių mokesčių lengvatų, atskaitymų, nei šiandien, nei ateityje nėra. Šios skriaudos galima išvengti jei prieš parduodant savo gyvenamą namą galima, kad ir labai trumpam laikui, išnuomoti. Išnuomavimas pakeičia to namo mokesčių statusą. Dabar tai jau nuomojamas namas ir nuostolis jį pardavus gali būti nurašomas mokesstinėje deklaracijoje.

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ METRAŠTIS

Australijos Lietuvių Bendruomenės pastangomis laikraščio Mūsų Pastogė išleistas A. L. metraštis suteikia pilną Australijos lietuvių gyvenimo vaizdą.

Tai, palyginti, tiksliai ir plati informacija apie kultūrinių organizacijų įsteigimą, jų plėtimąsi ir veiklą. Metraštyje išryškinti ir paskiri visuomenininkai bei kultūrininkai.

Metraščio kaina 10 dol. Galite įsigyti ar užsisakyti Dirvoje.

R. SPALIO
naujai pasirodęs
novelių rinkinys,
ANGELAI IR NUODEMĖS,
išleistas Nidos Knygų Klubo Londone,
jau gaunamas Dirvoje.
Kaina — 2 dol.

A. LIUTKUS

Alyvmedžių miškelyje

Nemaža Dirvos skaitytojų verčiasi iš savo prekybinės ar profesinės praktikos. Jūsų dėmesiui, mokesčių įstaiga jau paskelbė 1962 metais priimtojo "Self Employed Individuals' Tax Retirement Act" vykdymo taisyklių projektą. Pagal tą įstatymą, neįkorporuotos įmonės savininkai ar profesionalai gali atskaityti nuo savo pajamų tam tikrą dalį savo sutaupų, jei tos sutaupų nebus liečiamos ligi mokesčių mokėtojas nesukaks 59 1/2 mt. amž. Tačiau net ir trumpai aptarti visas svarbesnes detales šiame straipsnyje nebūtų vietos. Patarina kiekvienam, kurį tai gali lies-

ti, nedelsiant pasitarti su savo mokesčių patarėju, nes norint pasinaudoti įstatymu teikiama lengvata, gali tekti prašyti mokesčių įstaigos "palaiminimo". Reikia atminti, kad inkorporuota įmonė turi nepalyginamai palankesnes mokesčines lengvatas tarnautojų senatvės fondui sukaupti. Tad jei jūsų profesinės etikos bei valstybės įstatymų nuostatai leidžia, tikslinga būtų pagalvoti ir apie inkorporavimą.

Bankai, akcinės bendrovės ir net, tam tikrais atvejais, gyvybės draudimo įstaigos bei kitos įmonės, mokačios palūkanas ar

dividendus, siuntinėja savo taupytojams ar investuotojams užklausimus jų socialinio draudimo (social security) numerio. Neatsakę į užklausimą, t.y. nepranešę savo numerio asmenys gali būti baudžiami \$5.00 bauda už kiekvieną neatsakytą užklausimą. Socialinio draudimo numeris bus naudojamas pranešti mokesčių įstaigai sumokėtas palūkanas ar dividendus. Visa tai daroma ryšium su mokesčių įstaigos statomomis elektroninėmis skaičiavimo mašinomis. Tikslas yra užtikrinti, kad visi mokesčių mokėtojai praneštų gautąsias palūkanas bei dividendus.

A. LIUTKUS

Villefranche-sur-mer žvejų uostas.

KAI RUSAI ATEINA

(ISTRAUKA IŠ KNYGOS "WENN DIE RUSSEN KOMMEN")

ROBERT RAID

(4)

— Tu esi bails, Raidai! Vyras nieko neturi drovėtis! Aš patraukiu pečiaus:

— Galbūt. Juk tai nebūtina.

Staiga Reiningas pašoka ir atsistoja iškeltais kumščiais prieš mane:

— Tu meluoji, Raidai! NKVD tos kekšės neturi! NKVD jos tebeieško. Tu ją paslėpei!

Žiūriu Reiningui į akis purtydamas galvą:

— Septyni liudininkai matė, kai ją iškviečiau iš kambario, kada NKVD draugai jos pareikalavo. Jūs galite raštinėje patikrinti, drauge Reiningai.

Jis palinksta į mane:

— Tikrai?

— Taip, septynios moterys matė.

Reiningas grįžta į savo vietą.

— Na, tai komandos bus apsilenkusios. Viena grupė tą kekšę išsivedė, o kita jos ieško. Gali ir taip atsitikti, drauge Raidai! Mes šiandien visi palaidais nervais. Šis mešlavežys tikrai sunkus darbas! — Jis man ištisia ranką: — Tai viskas, Raidai. Gerai, kad tą mergšę perdavei draugams.

Leidžiūosi žemyn. Herbertas pažvelgia į mane ir nusišypso. Savo kabinete pasakau Helei:

— Būsiu Roogo kabinete. Visus pasikalbėjimus nukreipk į ten. Šiandien raštus pasirašau aš.

Kliaudija pakelia galvą:

— Tu — jau įstaigos viršininkas?

— Šiandien — taip!

Sėdžiu Roogo kabinete ir rūkau. Tada paskambinu į

namus:

— Mama, kaip jautiesi?

— Gerai. O tu?

— Taip pat. Nebuvo pas mus svečių?

— Ne.

Padedu ragelį. Šiandien turiu daug kur skambinti. Aišku, visi telefoniniai pasikalbėjimai sekami, bet aš kalbu apie tekstilės mašinas, apie siūlus. Nesuprantančiam tokie pasikalbėjimai nieko nesako. Mano bendradarbiai tikrai išsprogdintų akis supratę!

Pagaliau 6 val. vakaro. Tyliai žmonės skirstosi namo. Šiandien vienas su kitu atsiveikiname; niekas juk nežino, ar sekantį rytą pasirodys tarnyboje. Galbūt niekad nebesimatysim. Dar vis tebesiautėja sunkvežimiai gatvėmis. Dar vis maskviečiai tebededžioja estus. Tikrai aukų skaičius mažesnis — žmonės perspėti ir susislapstę. Bet kiek ilgai gali mieste išsislapstyti?

Namuose manęs laukia Elfi. Ji baisiai išblyškusi, bet rami. Tiesiog ją stebiuosi. Elfi, kuri iš pirmos dienos klaidžiojo bijoju rusų, dabar — ji rami. Kodėl? Ar tikrai ramybė, ar beviltiškumas?

Ir motina apriimus. Baisus siaubas užgulė Estiją, o mes visi tik laukiam, laukiam.

Elfi uždeda savo mažytę ranką man ant kaktos.

— Tu būk drąsus, Robertai, ramus!

— Ramus? Kas gali šiandien būti ramus? Tūkstančiai žmonių išplėšiami iš lovų, sukraunami į sunkvežimius ir tremiami — galbūt vėžami mirti. Kaip gali žmogus būti ramus, Elfi?

Elfi nuleidžia akis.

— Robertai, argi tu šito viso nesitikėjai ir neprametei?

Tyliu. Taip. Man buvo aišku. Žinojau, kad tokios dienos sulauksime. Ir dabar, kai prasidėjo masinis trėmimas — aš pradėdau pasimesti.

— Taip, Elfi. Tą aš buvau pramatęs, bet tik teorijoje. Praktika, faktiškasis akcijos pravedimas mane pritrėnkė kaip žmogų — toji nežmoniška, pavyzdžio neturinti brutalybė. Bet — pasaulis tyli.

— Taip, Robertai, pasaulis tyli ir tylės!

Drebančiomis lūpomis atsiliepia motina:

— Jeigu vokiečiai kiek uždels, nepaliks namie nė vieno esto.

Kitoje gatvės pusėje sustoja sunkvežimis — keturi vyrai puola į namus. Po kelių minučių jie išeina išsivedami moterį, du vaikus ir vyrą. Jį pažįstu. Jis yra parfumerijos krautuvėje pardavėjas. Kodėl gi jis užkliuvo? Sunkvežimis dingsta.

Elfi paima mane už rankos:

— Padėk ginklą, Robertai. Laiko turime. Pašokime.

— Šokti? Tokiu metu?

— Taip, Robertai, tik vieną, paskutinį šokį! — Ji atsistoja ir uždeda plokštelę. Pro langą matau, kaip keturi vyrai pereina kiemą ir įeina į mūsų namus. — Juk ta pati plokštelė dar nuo Kalėdų vakaro, Robertai!

— Taip, mamytė. O dabar jie ateina pas mus.

Vienu šuoliu atsiduriu prieškambarį. Elfi įjungia plokštelę, priėjusi uždeda ranką man ant peties.

— Šokim, Robertai — tai mūsų paskutinis šokis. Ir kol sunkūs žingsniai aidai laiptuose, mudu šokam.

Po kelių minučių vyrai išeina iš namų. Elfi nusišypso:

— Juk aš žinojau, kad jie ne mūsų ateina!

Nueinu pas prižiūrėtoją.

— Ko jie norėjo, Kallas?

Senis karčiai šyptelė.

— Tie niekšai norėjo tik patikrinti, ar Tarvų buto nenuplėštos bliombos. O paskui iššniukštinėjo palėpę ir rūšį. Cha, šiandien palėpė tuščia, pone Raidai!

— Ačiū, pone Kallas. — Apsisukęs sugrįžtu. Klaiku taip sėdėti ir laukti.

Suskamba telefonas.

— Robertai? Čia Herbertas. Rytoj įstaigoje pasirodysiu kiek vėliau. Norėjau tik perspėti, kad nepagalvotum. . .

— Ačiū, Herbertai. Daugiau ką?

— Nieko. Rytoj rytą vedu. Visai paprastai, be užsakų, be liudininkų. Iki pasimatymo, Robertai.

Padedu ragelį.

— Herbertas ir Velva rytoj tuokiasi. Gal ir mes. . . (Bus daugiau)

DAILININKAS - DIPLOMATAS

ANTANAS LIUTKUS

Rašo PAUL DELTOMBE

Liutkus yra figuratyvinis dailininkas -- jam nereikalinga laisvė, ateinanti iš atsižadėjimo ryšio su gamta. Jis išreiškia pačių paprasčiausių daiktų paslaptingumą ir išsako naujus troškimus, kurie neleidžia nurimti žmogaus sielai. Jis išnaudoja visas piešinio ir spalvų galimybes savo pasisakymams, kurie ir mus įtikina savo magiškumu.

Liutkus atėjo į meną su impresionistų palikimu, jo tapyba yra šviesi ir spalvinga, bet čia visa giminytė ir pasibaiigia. Impresionistai įvykdė revoliuciją paletėje, iškeisdami juodą ar rudą fono spalvą į mėlyną arba kraplaką ir tokiu būdu nuskurdindami savo tapybinius šaltinius. Bet klaida dažnai būna vaisinga: daug dailininkų, kurie sekė impresionistus, parodė didelį žaismingumą, vartodami kai kurias šiltas ar šaltas žėrinčias spalvas, tartum jie jas būtų pirmą kartą užtikę. Liutkus vengia tų naujai iškilusių spalvininkų -- tuštuolių manierų: jis spalvas naudoja paprastai ir be ypatingų pastangų, jo koloritas yra aristokratiškas, solidus ir rafinuotas, jis nenori visko užlieti turtingumu arba puiškauti.

Jei Liutkus ir nesekė neoimpresionistų arba puantilistų (pointillistes) jų kantrioje šviesos efektų medžioklėje, jis gerai žino gretimų tonų vibracijos galimybes.

Jis šalinosi nuo kubistų pedantiškumo, kuris kėlė kūrinių kon-

struktyvinių elementų būtinumą (kubistai savo noru ėmėsi atgailauti tenkindamiesi vien sausa duona ir nesukūrė jokių šedevrų). Liutkaus tapyba yra gryno oro tapyba be jokio perversmo. Joje galima įžiūrėti giminytę su

bizantišku menu ir Liutkaus paveikslai stebina lyg jie būtų kokie apsirėiškimai. Liutkus nesispecializavo vienoj srity -- daugelyje savo atvaizdų jis gyvai atžymėjo bruožus, išraiškas, nenueidamas iki kraštutinumo, kaip kad da-

A. LIUTKUS

Laiveliai St. Jean Cap Ferrat uoste.

A. LIUTKUS

Vienas vėliausių darbų "Notre Dame de Paris"

ro daugelis tapytojų, norėdami išvengti žeminančio akademizmo priekaišto. Dailininkas gali išreikšti panašumą, prisilaikydamas to, kas yra bendra, be pataikavimo ar švelninimo vedamas teisingumo ir kilniaširdiškumo jausmo. Šitokio priėjimo teisingumus tapyboje įrodė jau renesanso laikų pavyzdžiai, bet besivystydamas menas kiekvienoje kartoj vartoja agresyvią revoliucinį žodyną ir patys didžiausios harmonijos ieškotojai -- dailininkai nė kiek juo nesivadovauja savo santykiuose su kitais kolegomis, nuo tuo laiko, kai Apolonas savo gyvam konkurentui įsakė nultipti odą.

Liutkus yra kilęs iš šiaurės krašto, prieš 20 metų apsigyveno senuose namuose Alpių papėdėje palmių ir apelsinų medžių pavėsyje, dangiškoj Viduržemio jūros pakrantėje. Jis ten dirba ir skina geriausius Prancūzijos bananus. Jo pasaulėžvalga ne uosto kavinių savininkų -- ji artimesnė sodo paukšteliams ir žuvėdroms ir pakrančių horizontas, atsispindėdamas jo kūryboj, nulėmė jos kryptį.

Čia Liutkus ir vystė savo vizijas, rodydamas šito krašto įvairumus. Miestas, kur Liutkus gyvena, Villefranche-sur-mer, yra iškaltas uoloje, kuri pakopomis

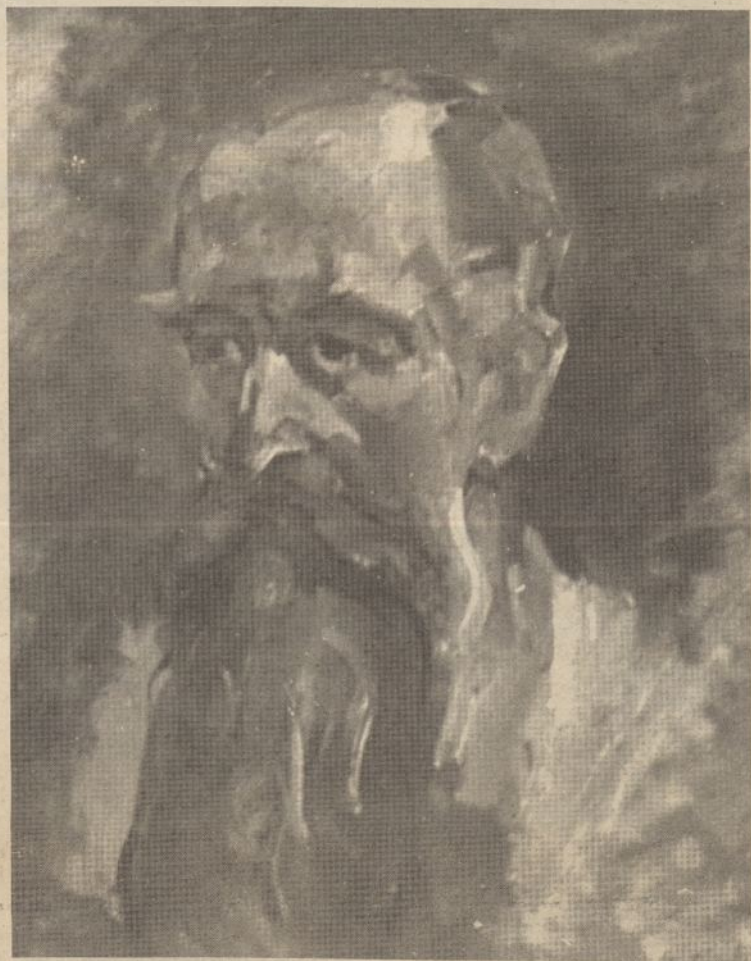
Renė Domergue rašydamas prancūzų dienraštyje L'Information apie Antaną Liutkų sako, kad piešiant Viduržemio pajūrį Liutkui pavyko patraukti visų dėmesį parodant dramatišką ir laukinę gamtą, o kartu ir pabrėžiant savo asmenybę. Nuotraukoje A. Liutkus (kairėje) rodo savo paveikslą "Nušalę alyvmedžiai" René Domergue.

leidžiasi į jūrą. Jo staigiai besileidžiančios tamsios gatvės veda į nežinomus nuotykius ir oranžinė spalva pabrėžia artimumą gamtai. Savo paveiksluose Liutkus tuos Ali Babos urvus atvaizdavo kaip sultonų rūmus, išpuoštus pasakiškomis spalvomis: gundančiais ružavomis, dangiškai mėlynomis, išsukiančiais geltonomis, skaisčiais raudonomis, akiplėšiškai žaliomis, paslaptinai violetinėmis. Pati Šeherezada galėtų atvesti savo pavydėtina draugių būrį į šitą pastelišką miestą, kur net juoda spalva žėri kaip juodieji deimantai.

Nuo Liutkaus kerėjančių burtų žiaurūs kalnai su iškarpytomis viršūnėmis, svaiginančios bedugnės netenka savo atšiaurumo bei svaigulingumo, o išsilieja skundu jūros, kuri, užmiršusi savo audras švelnumu lenktyniauja su dangum išpuošti pasakiškąją pakrantę Cote d'Azur.

Ar dailininkas imtųsi pastelės, ar teptų storai aliejinus dažus, jo taiklį ir gaivališką ranką nesukelia mums abejonių, sunku yra atsispirti šitai magijai, šitam romantiškai jaunatviškam menui.

Linkėjime jo kūrybai gausos. Liutkus gyvena šeimyninio džiaugsmo dainoje, retam pa-

A. LIUTKUS

Dr. Jono Mikulskio portretas

prastumo ištaigume. Tai nėra pati palankiausia atmosfera kūrybai, nes laimė mėgsta tylą, tačiau žmogaus prigimtis skylanči kaip uolos, širdis gali atsiversti ir niekad nežinoma kokiū būdu, išsiverš kūrėjo dvasia.

Iš prancūzų kalbos vertė
Ž. Mikšys

PUIKI DOVANA
ANGLIŠKAI
SKAITANTIEMS!

Amerikonų spaudoje pagarsėjusi Jurgio Gliaudos knyga "House upon the sand" (Namai ant smėlio), gaunama ir Dirvoje. Kaina \$3.95.

Išsigykite ar užsisakykite paštu. Dirvoje gaunami ir visi kiti Jurgio Gliaudos kūriniai.

Šio straipsnio autorius Paul Deltombe, Nantes meno akademijos direktorius, Paryžiaus meno salono šio šimtmečio pradžioje steigėjas ir garbės pirmininkas, Dufy, Rouault ir kt. draugas, daug pasižymėjęs meno pasaulyje. Jo įkalbėtas Dufy nemetė tapybos ir paliko žmonijai didelės vertės paveikslų. A. Liutkus ir Deltombe susipažino tapydami kalnuose peizažą ir greit pasidarė artimais bičiuliais.

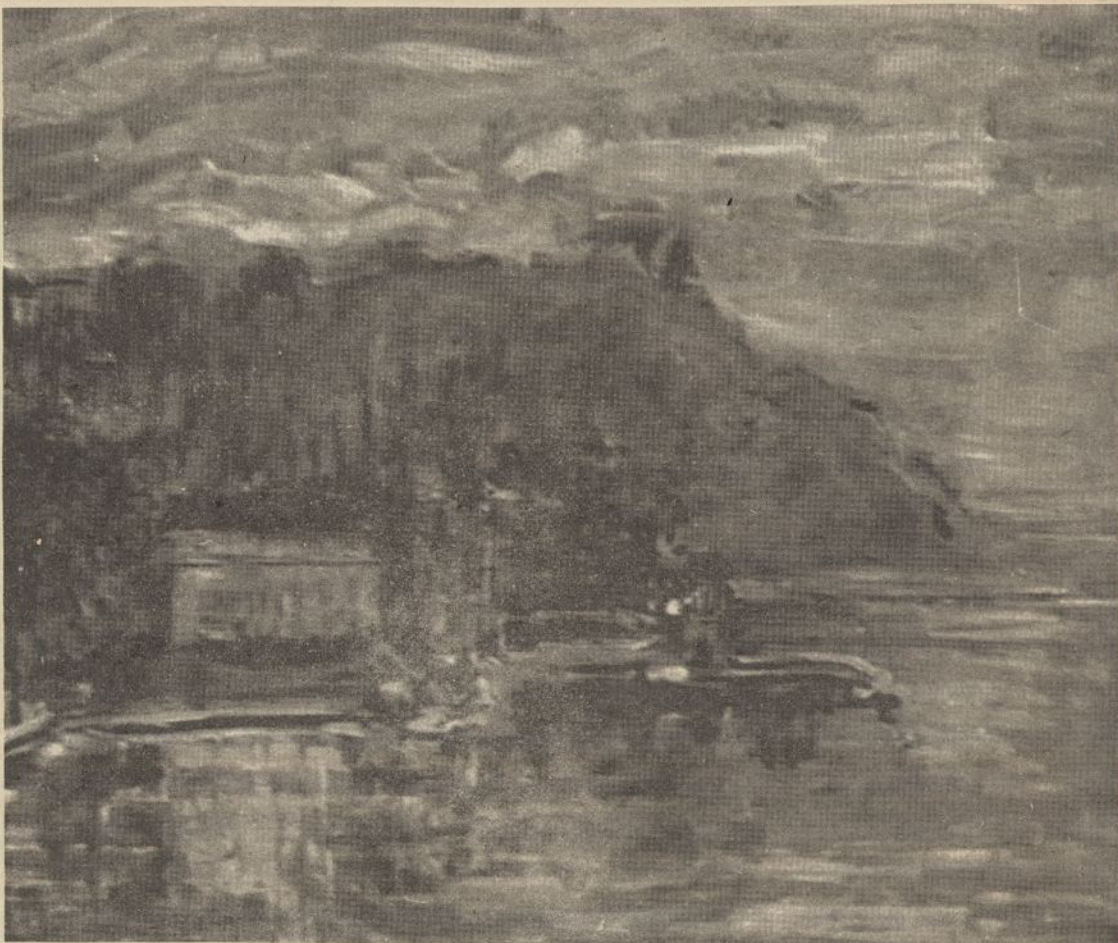
A. LIUTKUS

Alyvmedžių sodas.

A. LIUTKUS

St. Jean Cap-Ferrat po audros.

A. LIUTKUS

Monaco princo vila Iberia.

PAGERBKIME NUSIPELNIUSIUS

Anais gerais laikais, kada kavos puodukas dar vadinosi kavos puoduku, o ne tradicine kavute; kada klebonas vadinosi klebonu, o ne Jo Prakilnybe Gerbiamu Prelatu -- gyveno Pranas Dundulis. Tada Pranas buvo jaunas, mėtėsi nuo vienos prie kitos, gėrė juodą

V. SKINKA

kavą, kad pasirodyti kitokiui ir stengėsi visais būdais vaidinti originalą. Dabar Pranas jau kaip ponas Dundulis pražilo, suseno, papilnėjo. Naktimis jis rašytojas, o vakarais ir savaitgaliais žymus

A. LIUTKUS

Pavasaris viloj "America".

DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ! KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NĖS DIVIDENDŲ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBŲ GAUTI DAŽNIAU, NĖS IŠ TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

veikėjas. Bet vis dar vaidina vieną iš milijono.

Aš norėčiau nusipelnusių Dundulį tinkamai pagerbti.

Aš norėčiau sukviesti į Lietuvos Klubą bent porą šimtų svečių pavaišinti juos skania vakariene ir menine programos dalimi, į kurią įeitų ir prakalbos, išskeliančios Dundulio nuopelnus pasaulio ir jo apylinkių lietuviams.

Dar norėčiau pats perskaityti savo parašytą Dundulio garbei eilėrašį, atsisukęs veidu į jubiliatą sėdintį nusipelnusių veikėjų stalo centre.

Taipgi norėčiau jį nufotografuoti sėdintį vidurį komiteto ir tą nuotrauką įamžinti spaudoje.

Bet mano būsimieji paruošimo pagalbininkai atkalbinėja.

-- Kodėl? -- klausiu akis išpūtęs. Dundulis geras vyras, sau nusipelnęs patriotas, kas jums yra?

-- Nedaryk, -- tokiame minėjimui reikia daug prakalbų o jų čia ir nebus.

-- Kodėl nebus? Aš net esu parašęs eilėrašį jogaibei, paskaitysiu, visiems patiks. Jis pats geras rašytojas, pedagogas, moko neišmanėlius, prakalbą apie jį nesunku išgalvoti...

-- Jis -- ricina! Bus mažai žmonių. Daugiau susirinkų net į peckelio, rašeivos, net ablavuko pagerbimą -- bet ant ricinos žmonės neina. Ricina neleis kitiems išsižioti. Jis pats apie save prakalbės 5 valandas, kol klausytojų ausys nulinks ir visi sukris po stalu iš nuovargio. Atsimeni Kaurė Birbianskį? Atsimeni, kai pradėdamas jis pasakydavo: -- Aš noriu trumpai tik porą žodžių dėl tvarkos pasakyti. -- O paskui, po keturių valandų, drąsesni šaukdavo iš vietų: -- pakaks, pabaig-

si rytoj! -- O Birbianskis atsaikydavo: -- prašau kantrybės, dar tik pora žodelių ir aš baigiu! O po valandos žmonės pradėdavo demonstratyviai apleidinėti salę, kitas prieš išėinant netyčia spirdavo į savo kėdę vildamasis, kad kedės barkštelėjimas į grindis apstabdys auksaburnį. Tuščios pastangos! Po vieno dienotvarkės punkto -- susirinkimo atidarymas -- ir šalia dienotvarkės Birbianskio išsireikalauto "žodžio dėl tvarkos" -- susirinkimas pasibaigdavo, vienbalsiai nutariant viską atidėti kitam susirinkimui.

-- Tu paklausyk mūsų, lygiai taip bus čia tau su Dunduliu. Bet aš vistiek mėginsiu.

Jis geras vyras, niekam blogo nedaro. Gal tik sau, pats to nejausdamas.

Pagaliau kodėl žmogus turi būti apie save blogos nuomonės? Užtenka, kad kiti yra. Kiti gali išpavydo.

Vistiek aš rizikuosiu ir ruošiu Dunduliui pagerbimą.

Bus, kas bus -- gal Dievas duos, klausytojai neišbėgios!

Laikraštis lieka geriausia reklamos priemone

Televizija, taip kaip savo laiku radijas, tik žymiai didesniame laipsnyje, įnešė žymių pakeitimų reklamos apimčiai. Reklamos srityje televizija yra agresyvi konkurentė, neatsižvelgiant į jos nepasotinamą apetitą doleriams, kad ir antros ir net trečios rūšies programose, siekiant astronominių sumų, viršijančių bet kokią godumą.

Tačiau rašytojo žodžio jėga lieka pripažinta ir pirmaujančia.

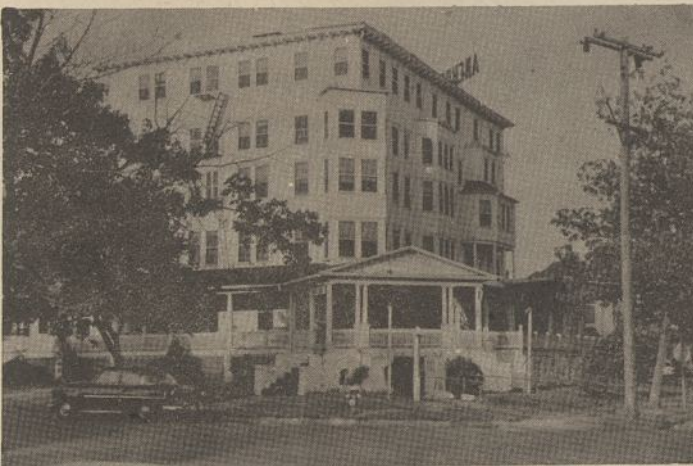
Sears, Roebuck bendrovės pranešimas tuo klausimu yra įdomus tiek skaitantiesiems tiek ir spoksantiesiems. Ta bendrovė šiais metais numato išleisti laikraščiams skelbimams virš 60 mil. dol. Praeitais metais ta suma siekė 58 mil. dol., kas sudarė 71,2% Sears bendrovės skelbimų išlaidų sumos. Kita dalis tų išlaidų išleista skelbimams cirkuliarais, magaziniais, radijo, televizijai ir kt.

Bendrovės atstovas tuo reikalu prasitaria štai kaip:

"Tai yra apčiuopiamas įrodymas mūsų pasitikėjimu laikraščių skelbimais. Nuo tos dienos, kai Sears atidarė savo pirmąją krautuvę mažmenų prekybai, ji, beaugdama, kartu plėtė ir skelbimų kiekį ir apimtį laikraščiuose. Yra aišku, kad Sears krautuvių vedėjai tęsia vertinę laikraščius, kaip reklamos priemonę ne vien tradiciniais motyvais. Jų nusistatymas yra paremtas dieną iš dienos pastebėjais

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti Dirvą

HOTEL NIDA CORP.

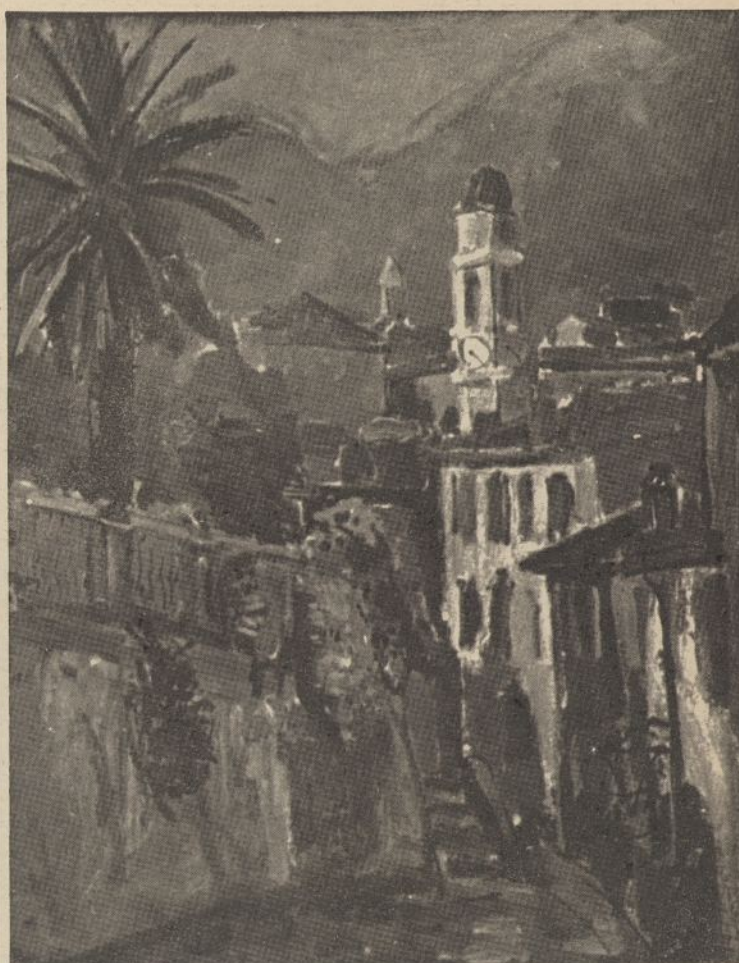

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
PROspect 4-7788

Įvairiais metų laikotarpiais malonu visad atsilankyti gražiąjame Asbury Parke prie Atlanto ir pailsėti apskritus metus veikiančiame viešbutyje "Nida" 7-tos ir Park Ave. kampe. Tel. PR 4-7788. Švarūs kambariai, pigūs ir skanus maistas.

Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. Viešbučio salė išnuojama įvairiems pobūviams. Patogus susisiektis traukiniu ir autobusu.

Savininkai P. C. Mačiuliai.

A. LIUTKUS

Villefranche-sur-mer gatvelės.

rezultatais jų vedamose krautuvėse."

Televizijoje skelbimas prabėgo pro akis ir jei momentą pa-

gavai -- gerai, jei ne, jis nuėjo niekais. Spauda yra pastovesnė ir pirkėjas gali sekti skelbimą jam patogiausiu laiku.

5-TASIS KORP. NEO-LITHUANIA SUVAŽIAVIMAS ĮVYKS ŠIŲ METŲ RUGPIŪČIO 31 IR RUGSĖJO 1 DIENOMIS

Linkų vasarvietėje — Christiana Lodge, Edwardsburg, Michigan. Vyriausioji Valdyba maloniai kviečia visus neolithuanus ir filijas šiame suvažiavime dalyvauti.

SUVAŽIAVIMO DARBOTVARKĖ

Rugpiūčio 31 d. (šeštadienį)

3-5 val. Suvažiavimo dalyvių registracija.

5 val. Suvažiavimo atidarymas.
Pirmininko žodis.
Paskaita.

6:30 val. Vakarienė

7:30 val. Darbo posėdis.
Valdybos narių ir visų institucijų pranešimai.
Diskusijos dėl pranešimų.
Po diskusijų bendras visų suvažiavimo dalyvių, stovyklautojų bei svečių linksnavakaris.

Rugsėjo 1 d. (sekmadienį)

10 val. Pamaldos.

11 val. Iškilmingas posėdis — stovyklos uždarymas.
Paskaita.

1 val. Pietūs.

3 val. Darbo posėdis.
Korp. padalinių pranešimai.
Spaudos reikalai.
Sukaktuvinio leidinio redakcinės kolegijos pranešimas.
Diskusijos dėl bendros korporacijos veiklos.
Visų komisijų pranešimai.
Statuto priėmimas.

6:30 val. Vakarienė.

7:30 val. Darbo posėdis.
Rinkimai: Vyr. valdybos, kontrolės komisijos, šalpos fondo, Korp. tarybos, Garbės teismo.
Sveikinimų, rezoliucijų ir nutarimų priėmimas.
Einamieji reikalai.
Suvažiavimo uždarymas.

START A Cleveland Trust VACATION ACCOUNT NOW!

SAVE ALSO FOR

- Education
- Insurance
- Home
- Automobile
- Christmas
- Taxes

Every Other Week
DEPOSIT... HAVE
\$200 25 TIMES... \$50
\$400 25 TIMES... \$100
\$1000 25 TIMES... \$250

WE WELCOME YOUR SAVINGS

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

KAS IR KUR?

• Gen. Konsulas Dr. Daužvardis liepos 25 d. Savings and Loan banko patalpose Chicagoje suruošė arbatėlę padėkoti Akademikų Skautų Sąjungai už Lietuvos Paviljono įrengimą Tarpautinėje Pramonės Parodoje. Arbatėlėje dalyvavo Gen. Kons. Dr. P. Daužvardis, B. Lukšaitė, A. Vengris, V. Šliupas, K. Ječius, V. Germanas ir kiti ASD Korp! Vytis nariai ir filisteriai. Be to, dalyvavo ir parodos proga išrinkta Miss Lithuania Irena Mascenikaitė. Po trumpo Dr. P. Daužvardžio padėkos žodžio buvo rodomi paveikslai iš kokteilio balius, kurį suruošė p. Bergsten, Tarptautinės Pramonės Parodos pirmininkas savo rezidencijoje, Barrington, Ill. visiems Tarptautinės Pramonės Parodos paviljonų direktoriams ir dalyvavusių parodų valstybių reprezentantams. Visi dalyviai dalindamiesi pavykusios parodos įspūdiškais jaukiais užbaigė vakarą.

• K. S. Karpis, buv. ilgametis Dirvos redaktorius, visos eilės knygų autorius, išleido brošiūrą "Kalbos Vienodinimo Klausimu" bei "Apie Netikslumus Kalboje". Brošiūrą išleisti jį paskatino PLB Kultūros Tarybos paskelbtas statusas, kuriame iškeliamas vienodos rašybos reikalingumas išsivijoje. 31 psl. brošiūra, paties autoriaus išleista, platinama veltui. Norintieji ją įsigyti prisiūnčia tik 5 c. pašto ženklą autoriui šiuo adresu: K. S. Karpis, 345 E. 222nd St., Euclid, Ohio, 44123.

• Kun. Mykolas Vembrė, šv. Kazimiero parapijos vikaras Brocktone, siūsdamas 100 dol. Lietuvų Fondui, rašo: "Sveikinu su geru sumanymu, ir ypač veikliu ėjimu prie užsibrėžto tikslo. Jau nuo pirmos dienos pritariau Lietuvų Fondui, tik vis negalėjau prie jo prisidėti (nes 14 asmenų Sibire; dabar jau grįžo į Pabaltijį, bet ne į Lietuvą; reikalingi ir jie paramos!), priimkite pirmąją šimtinę; tikiuos... ištesėti iki tūkstantines, bet po truputiuką.

Linkėčiau, kad visi kuniagai, visi ateitininkai būtų L. Fondo nariai-rėmėjai!"

• Poetas Stasys Santvaras neolithuanų vasaros stovykloje, skaitys paskaitą "Kultūra ir Lietuvių". Stovykla įvyks nuo rugpiūčio 24 d. iki rugsėjo 2 d. p. Linkų vasarvietėje — Christiana Lodge, Edwardsburg, Mich.

LIETUVIŲ ISVYKA Į SUN TEN BEACH PRIE ST. CHARLES, MISSOURI

Rugpiūčio 11 dieną ALT S-gos East St. Louis — St. Louis skyrius organizuoja visų apylinkių lietuvių išvyką į Sun Ten Beach. Visi lietuviai yra kviečiami taip susitvarkyti, kad minėto palūdimio vietą jau pasiektų tarp 11 ir 12 valandos vėliausiai. Geriausia yra važiuoti 70 autostrada iki St. Charles ir nuo St. Charles sekti rodykles į minėtą palūdimį. Visi prašomi susigrupuoti taip, kad ir neturintieji automobilių galėtų irgi šioje išvykoje dalyvauti. Visi vykstantieji kviečiami individualiai pasiimti užkandžių bei gaivinančių gėrimų. Puikus pliažas ir vanduo visiems sudarys gerą nuotaiką ir progą saulėje ir vandenyje atgaivinti save ir nervus ir užmiršti draugėje kasdienos rutiną. (sb)

• ALT S-gos Racine skyrius, per pirmininką P. Petrušaitį atsiskaitė už išplatintą Dailininkas Rauba knygas su Vilties leidykla.

NEW YORK

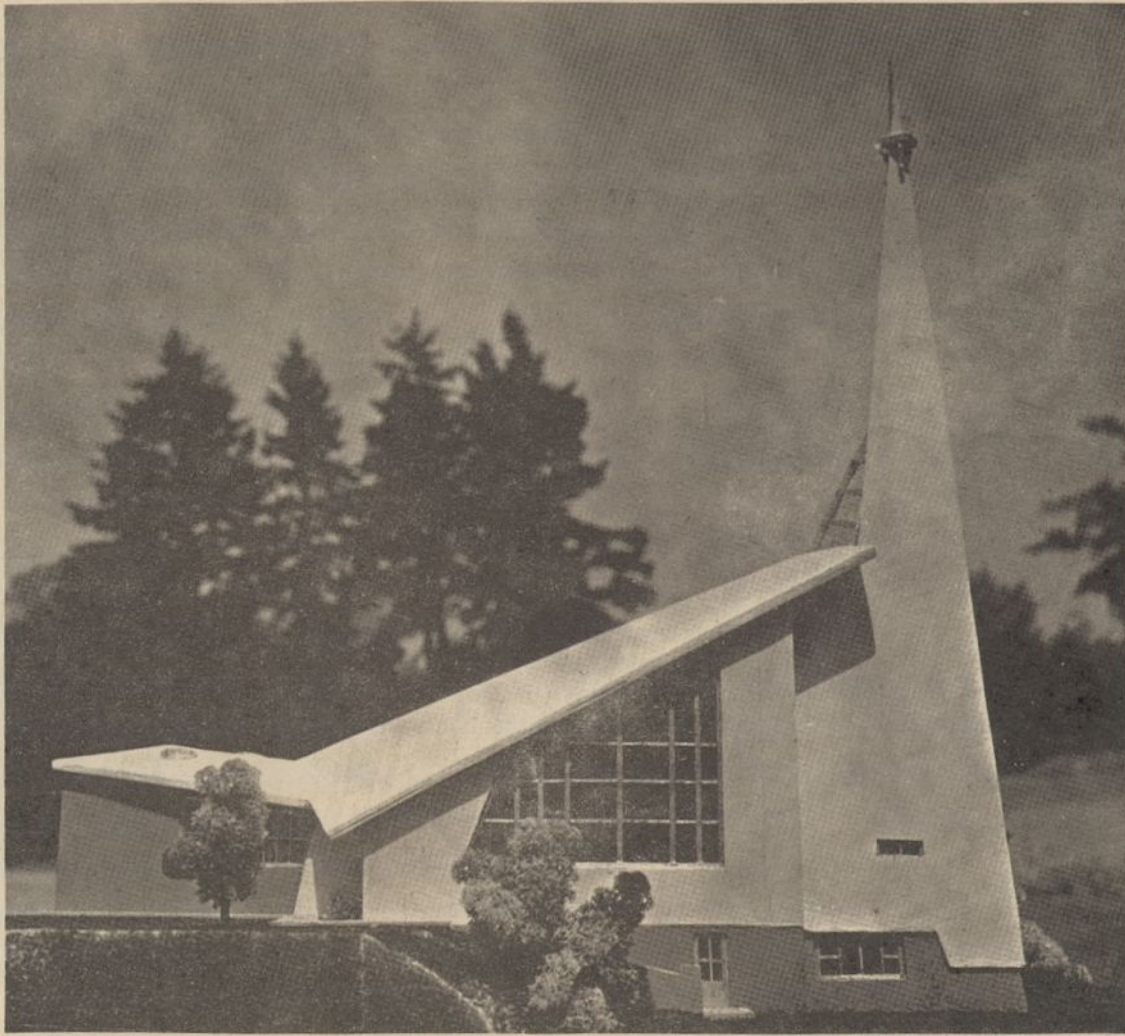
• Dr. Vaclovas Paprockas su žmona dr. Birute liepos 30 dieną atšventė savo vedybų 25 metų sukaktį. Dr. V. Paprockas lietuviams gerai žinomas ir gerbiamas ne vien dėl jo profesinių medicinos sugebėjimų, bet ir kaip nuoširdus bei duosnus lietuviškų reikalų rėmėjas. Taip pat jam nesvetimas organizacinis ir spaudos darbas.

• Antanas Senikas su žmona Danute, iš Great Neck, N. Y., sidabrinę vedybų sukaktį atšventė š. m. rugpiūčio 6 d. A. Senikas šiuo metu yra ALT S-gos Centro Valdybos vicepirmininkas, BALFo Centro Valdybos išdininkas ir kitų tautinių organizacijų veikėjas.

• Prof. dr. Vincas Kanauka atostogavo Asbury Park, N. J. ir gerai pailsėjęs vėl priima pacientus — 284 East Parkway, Brooklyne, tel. UL 7-8652.

• Inž. Jonas ir Nijolė Ulėnai, iš New Yorko 4 savaites atostogų praleido važinėdami po Europą, kur jie aplankė keletą valstybių ir rugpiūčio 9 d. grįžo namo.

• Lietuvos Atsiminimų Radijo, vad. Jokūbo Stuko gegužinė įvyko rugpiūčio 4 d., lenkų sode ir salėje, Sutphen Blvd., Jamaica, N. Y. žmonių, kaip ir kasmet pri-

Būsimoji pranciškonų koplyčia Kennebunkporte. Dail. V. Jonyno projektas. B. Kerbelienės nuotrauka

sirinko netoli tūkstančio. Jaunimas šoko, senimas sode prie stalų gaivinosi. Geriausiams šokėjams buvo skiriamos premijos.

• Magdėlena Ulėnienė dvi savaites atostogų praleido Cape Cod, Mass., Juozo Kapočiaus vasarvietėje. Tuo pat laiku ten atostogavo rašyt. St. Santvaras su ponia, sol. J. Augaitytė ir aktyvūs Philadelphiajos neolithuanų darbuotojai ponai Buiniai.

• Povilas ir Verutė Ališauskai atostogų vyksta į Kanadą, kur jie aplankys keletą vietų ir vėliau atostogas tęs neolithuanų stovykloje, Linkų vasarvietėje, Mich. P. Ališauskas yra ALT S-gos išdininkas.

• Vita Tallat-Kelpšaitė, iš Paterson, N. J. vienerius metus prancūzų kalbos studijas gilinusi Paryžiuje, ši mėnesį grįžta į JAV.

• Studentė Virginija Paulytė septynias savaites atostogų praleido Europoje kartu su V. Tallat-Kelpšaitė lankydama Vokietiją, Prancūziją, Ispaniją ir kitus kraštus.

• Aldonos Andriušytės ir Klivečkos sutuoktuvės įvyks š. m. rugsėjo 14 d., Apreiškimo parapijos bažnyčioje, Brooklyne, N. Y. Vestuvių vaišės Showboat — Main Room salėje, 814 Jamaica Ave., Brooklyne. Abu jaunėji yra gerai žinomų new-yorkiečių lietuvių veikėjų vaikai.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti Dirvą

Tradicinė ir sukaktuvinė gegužinė

Jaukioje Jonyno sodo aplinkoje rugpiūčio 3 d. įvyko ALT S-gos East Chicago skyriaus gegužinė. Porą dienų trukęs audringas oras prieš pusiaudienį nusiskaidrino, sudarydamas giedrią pramoginę nuotaiką. Įgegužinė suvažiavo skyriaus nariai su šeimomis ir gražūs būrelis svečių bei viešnių iš East Chicago ir apylinkės.

Vaišių stalai patogiai įsiruosė naujojo pramogų pastato pirmojoje salėje. Svečius užkandžiais rūpestingai vaišino skyriaus narės I. Rimkūnienė ir A. Domarkienė. Pilstydami gaivuosius gėrulus prie baro guviai sukosi V. Aukštuolis, J. Bagdanskis ir R. Nemickas, Patarnavimas itin sklandžiai vyko ir antplūdžių tarpais.

Prie pramogų pastato šiemet įrengta kita patogiai naujovė — šokių aikštė ore. Stereo aparatai grojant lietuviškų plokštelių muziką, joje grakščiai sukosi šokėjų poros. Svečių patogumui aikštės pašaliais buvo išdėstyti staliukai su kėdėmis, prie kurių sėdė grupėmis žmonės, stiprinosi bufeto ir baro teikiamomis gėrybėmis, o šokėjams buvo kam sėstelti ir atsikvėpti tarp šokių.

Šokių pertraukoje buvo pasinlyta svečiams išmėginti laimę burtuose. Pasinaudojant gyvu susidomėjimu, bilietukai buvo veikiai išparduoti. Iš krepšiuo ištraukus dublikatą, paaiškėjo, jog laimingąjį numerį nupirkęs J. Pečiulis iš Hammondo, laimėjo tortą.

Gerai pavykus vienam lošimui, programos vedėjas Jonas Rimkūnas pranešė, jog numatyta antrasis lošimas, kuriame bus leidžiamas skyriaus pirmininko K. Počiaus padovanotas 7 tranzistorių kišeninis radijo aparatas su ausiniu klausytuvu ir užsikabinamu futliaru. Pranešėjas kvietė svečius būti dosniems, nes šios lošimo pajamos skiriamos paremti "Vilties" draugijai, "Dirvos" laikraščio leidei. Kviečiamieji pasirodė labai atodairūs ir bereginti išpirkę bilietus. Aparatas atiteko V. Valavičiūnei iš Chicago.

Abu lošimus paruošė ir įvykdė K. Domarkas. Programos vedėjas J. Rimkūnas gegužinės dalyviams pateikė sąmojingos humoristikos, kuri smagiai nuteikė klausytojus. Subrėškus gegužinės dalyviai susirinko aikštėje prie laužo. Simbolinį laužą užkūrimą atliko R. Nemickas, kaip East Chicago skyriaus iniciatorius ir sodo savininkas V. Jonynas.

Pradėdamas laužo programą J. Rimkūnas pažymėjo, jog ši tradicinė skyriaus gegužinė šioje vietoje yra penktąjį ir tokiu būdu sukaktuvinė. Prie laužo kalbas pasakė sodo savininkas V. Jonynas, skyriaus iniciatorius R. Nemickas, skyriaus pirmininkas K. Pocius ir Z. Jonynas.

Visi kalbėtojai savo žodžiais akcentavo reikalą būti ištikimais patiems sau — būti ir likti tvirtais lietuviams, savitarpio

bendravimu stiprinti tautinį solidarumą, rūpintis ne tik išlaikyti, bet ir ugdyti lietuviybę ir pagal kiekvieno išgales bei sugebėjimus jungtis į neatlyžtamą kovą dėl tėvynės laisvės atgavimo. Laužo programa buvo baigta visiems dalyviams sugiedojus Maironio "Lietuva brangi". Po to svečiai grįžo į gegužinės bazę ir čia dar ilgokai linksminosi. (rp)

Neolithuanų sueiga Chicagoje

Liepos 26 d. filisterių Modestavičių bute įvyko neolithuanų sueiga, kurioje susirinko skaitlingas būrys seniorių ir jonių. Vasaros metu įvyksta mažiau susirinkimų, todėl vyko pasidalinimas įspūdžiais apie vasaros nuotakas, atostogas ir kitas jaunimą liečiančias naujienas. Visi kreipė ypatingą dėmesį į artėjančią mūsų vasaros stovyklą, kuri įvyks šių metų rugp. 24 d. iki rugsėjo mėn. 2 d. Linkų ūkyje, Christiana Lodge. Labai domėjoms naujuoju dainorėliu, kurį ką tik išleido Tautinis Akademianis Sambūris Chicagoje. O gražių dainų čia surašyta. Kai kurios man dar negirdėtos. Bet nenu-rimsiu, kol jas visas išgirsiu, išmoksiu ir išdainuosiu. Jaunimas džiaugsis įsigijęs šią knygutę ir tas gražias dainas išmoks, nes susirinkimuose nesijaus svetimas, galėdamas su visais dainuoti. Juk lietuviška daina visus draugiškai jungia. Be to, padidinsime lietuviškų dainų kraitį.

Elvyra Kavaliūnaitė vadovavo sueigos pramoginei programai. Julijai Gepnerytei pravedus dainą "Greitai, greitai laikas bėga", mūsų pirmininkas Romas Mulo-

kas padėklamavo B. Brazdžionio eilėraštį "Lietuviškas žodžiu". Romas Stakauskas ir Genius Procuta išpildė jų paruoštą dainą apie jaunimą. Programai pagavus linksmesnį ir greitesnį tempą, Ramunė Jurkūnaitė pasakė labai seną ir linksmą eilėraštį "Ubagų balius", kuris buvo parašytas Rimavičiaus maždaug prieš šimtą metų. Jei tikėti eilėraščiu, tai mūsų proseneliai prieš šimtmetį buvo daugiau išdykę, nei mes dabar. Nutilus romantiškos dainos garsams "Čigonai", juniorė Nijolė Binderytė padėklamavo Kazio Binkio eilėraštį "Gėlės iš šieno". Vėl skamba visų mėgiama daina "Suk, sukrateli", o po dainos Romas Stakauskas labai domiai paskaitė ištrauką iš M. Katiliškio knygos "Išėjusiems negrįžti". Skaitymu taip susidomėjau, jog sugrįžusi iš susirinkimo pasiėmiau šią knygą perskaityti.

Mūsų sueigose jaunimas susirenka pabendrauti, pasilinksmin-ti, o vedamose programose geriausiai pažinti mūsų tėvynės kultūrą. Čia plečiasi lietuviško jaunimo pažintys ir draugystė. Smagu yra pabūti gražaus, lietuviško jaunimo ratelyje, malonu kultūringai ir linksmai praleisti laiką. B. Šlaunytė, juniorė

NEW JERSEY

New Jersey Lietuvų Tarybos valdybos posėdis įvyko pirmininko inž. Valentino Melinio naujose patalpose, rugpiūčio 1 d.

Posėdžio metu išaiškėjo, kad pirm. inž. V. Melinis buvo ir yra nepaprastai užimtas, o ypatingai paskutiniu laiku, priklausydamas keletai organizacijų ir kaip gabus ir veiklus jaunuolis, toms organizacijoms vadovaujantis, priedui dar susijedavęs su vietos lietuvaite ir persikėlė gyven-ti į nuosavus namus. Aišku, reikalinga nemažai laiko nuosavas patalpas tinkamai sutvarkyti.

Posėdyje išspręsta aukų paskirstymas ir apsvastyta ateities veiklos darbų planas. Nutarta aukas skirstyti: Amerikos Lietuvų Tarybai, Pasaulinei Parodai New York'e ir Rezoliucijoms Remti komitetui per pirm. L. Valiuką. Išsiaiškinus rasta, kad Rezoliucijoms Remti K-tas dirba rimtą darbą ir yra visais būdais remtinas. Susipažinta su Pasaulinės Parodos New York'e lietuvių skyriaus reikalais, kuriems vadovauja jaunas veikėjas prof. ekonomistas Jokūbas Stukas ir apie pasirodymo darbus, kurie turės būti atlikti prieš lietuvių savaitę, 1964 m. rugpiūčio 15-23 dd. Apie šio reikalo svarbą ir reikalingumą, o ypatingai New York'o ir New Jersey lietuviams, netenka kalbėti, nes reikalas yra aiškus ir reikalaujantis visų jungties darbu ir finansine parama, nes Parodos Komiteto numatyti darbai pareikalaus nemažai pinigų.

Prieš 25 metus New York'o Pasaulinės Parodos lietuvių diena įvyko rugsėjo 10 dieną. Bervartydamas šios, prieš 25 metus vykusios parodos archyvą, pastebėjau, kad dar nemažai buvusio Komiteto narių gyvena Didžiojo New York'o ribose, bet į ruošiamos parodos komitetą, rudos, nė vienas neįeina, o galėtų prisidėti įgytais patyrimais ir turimu laiku darbams.

* LIUDO STUKO išleistuvės buvo suruoštos Ritos choro liepos 28 d., Pitkunigų rezidencijoje, Clark, N.J. Ritos choro nariai palinkėjo laimingos kelionės ir geros sėkmės savo solistui. L. Stukas išvyko su LB ekskursija koncertams po Europą.

A.S. Trečiokas

Šių metų stovyklautojai Kennebunkporte.

B. Kerbelienės nuotrauka

GINTARO VASARVIE-TEJE, Union Pier, Michigan, ant pat Michigano ežero kranto galite ramiai praleisti savo vasaros atostogas puikiame didelių medžių parke, supančiame teniso, krepšinio ir vaikų žaidimo aikšteles.

Vasaroti galima su pilnu išlaikymu; duodamas sveikas, šviežias lietuviškas maistas, arba išsinuomoti naujus modernius vasarnamus esančius prie pat palūdimio ir patiems gamintis maistą. Taip pat galima gauti atskirus kambarius ir naudotis virtuve.

Dėl informacijų rašyti: Gintaro Resort, P. O. Box 74, Union Pier, Mich. arba skambinti Lakeside 8155. Sav. Viktorija ir Algirdas Karaičiai

VISAIS APDRAUDOS REIKALAIS,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę

PAULINA MOZURAITIS-BENNETT

HI 2-4450

642 Meadow Lane Dr. CLEVELAND 24